UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
OCT 22 1918

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautines SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 41 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Spalio (October) 18 d. 1918 m. Metai V.

Karės žinios.

TALKININKAI PAĖMĖ 10,000 BELAISVIŲ FLANDRIJOJE.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Talkininkai baigia pliekt vokiečius Flandrijoje. Vokiečiai bėga. Jau ari 10,000 belaisvių tapo paimta. Paimta daug amunicijos ir kanuolių.

TURKIJA IR AUSTRO-VENGRIJA SUTINKA SU PREZIDENTO WILSONO REIKALAVIMAIS.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Iš Amsterdamo pranešama, kad Turkijos ir Austro-Vengrijos valdžios pranešė Vokietijos valdžiai, jogei jos priima prezidento Wilsono taikos sąlygas. Nordeutsche Allgemeine Zeitung skelbia, buk Vokietija užvilks derybas.

VOKIEČIUS VEJA IŠ BELGIJOS.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Paimta tukstančiai belaisvių.

Naujas užpuolimas ant vokiečių Belgijoje tapo pradėtas spalio 16 d. Anglai, francuzai ir belgai muša vokiečius Flandruose.

ROULERS PAIMTA.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Iš Paryžiaus pranešama, kad francuzų armija atėmė nuo vokiečių miestą Roulers Belgijos Flandruose. Taipgi paimta 2500 belaisvių.

FRANCUZIJA PERTRAUKĖ RYŠIUS SU SUOMIJA.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Iš Paryžiaus pranešama, kad Francuzija pertraukė diplomatiškus ryšius su Suomija. Francuzijos valdžia taip pasielgė del to, kad Suomijos Diet nutarė užleitsi Suomijos sostą Vokietijos princui.

AMERIKOS NUOSTOLIAI

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Lygi spalio 15 d. Amerikos kareivių žuvo 51,151. Taip:

Žuvo mušiuose	9,344
Mirė nuo ligų	2,526
Mirė nuo žaizdų	3,255
Mirė nuo kit. priež.	1,064
Sužeistų	25,785
Nelaisvėje	5,642
Armijos nuost.	47,616
Laivyno nuost.	3,151
Viso	51,151

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

ČECHAI SPARČIAI RUOŠIASI PRIE SAVYVALDOS.

Vokietijos laikraščiai skelbia iš Viennos žinias, kad Čechų valstybė išdirbinėja smulkmeniškus planus šalies valdymui, o taipgi reikalingiausias taisykles ir instrukcijas perstatymui valstybinėse tarybose apie šalies gelžkelius, krasą, telegrafą ir kitas įstaigas.

PIETINIŲ SLAVŲ AUTONOMIJA.

Berline Tageblatt rašo, kad Pietiniai slavai, kaip ir čechai, sukoncentravo visas tautines pajiegas suformavimui savo autonomiškos valstybės.

HOLANDIJOS SLAVAI.

Gyvenantieji Holandijoje Pietiniai slavai laikė savo kongresą Amsterdame kur priėmė rezoliuciją, užgirian čią Dr. Trumbico programą. Taipgi pasiųsta telegrama Pietinių slavų komiteto pirmininkui Londone, kur sakoma, kad Holandijos slavai veiks bendrai su Anglijos slavais.

KĄ SAKO HAAZE?

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Vokietijos valdžia užklau sė p. Haase, Vokietijos soc. mažumiečių lyderio, ką jis mano apie karės užbaigimo pagreitinimą. Haase atsakė, kad jeigu Vokietijos valdžia leistų apie tai kalbėti Vokietijos liaudžiai, tat karė labai greit pasibaigtų.

TREPOFF NUŠAUTAS.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Iš Stockholmo pranešama, kad Rusijos ex-premjeras A. F. Trepoff tapo nušautas Petrograde.

Trepoff buvo 56 metų amžiaus.

Caras Nikalojus jį buvo paskyręs valst. tarybos nariu 1914 m., lapkr. 24, 1916 m. jis tapo premjeru. Buvo rezignavęs sausio 9, 1917 m.

SUSIVAIDINO TROCKIS SU LENINU.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Iš Copenhageno pranešama, kad gautos iš Berlino žinios rodo, buk įvyko didelis konfliktas tarpe Rusijos premjero Lenino ir užsienio ministerio Trockio.

Premjeras Leninas kaltina Trockį rėmime kontrevoliucijos. Tiesioginių žinių iš Maskvos pastaromis dienomis nė Londone negauta.

BROOKLYN, N. Y.

Miko Petrausko koncertas.

Spalio 19 d. 8:15 v. v. McCadain salėje įvyks kompozitoriaus M. Petrausko koncertas, kuriame patsai kompozitorius sudainuos dar niekur nedainuotą savo dainą "Jurų Bangos". Taipgi dainuos iš "Evgenij Oniegin" Lenskio arijos — Čaikovskio ir įvairių tautų liaudies dainas: francuzų, ukrainiečių, serbų, suomių, latvių, lietuvių ir tt.

M. Petrauskas ir A. Sodeika sudainuos naują duettą.

P-lė Laura Karužiutė turi Chopino programą.

P-lė Marė Karužiutė turi įdomių dainų.

KĄ PRIVALO ŽINOTI TIE, KURIE YRA ŠAUKIAMI Į KARĘ.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Yra nemažai dalykų, kuriuos kaip šaukiamieji į karę vyrai, taip ir jų paliekamieji namiškiai turėtų žinoti. Čia paduosime keliatą svarbesniųjų dalykų, kitą ką, jei atsirastų reikalas, reikia kreiptis į Home Service Section, kuri randas prie Raudonojo Kryžiaus beveik kiekviename mieste.

Kiekvieno kareivio šeimyna nori žinoti apie pašalpą suteikiamą kareiviams ir jų giminėms; ką daryti jei toji pašalpa neateina ant laiko; ar jiems turi buti prisiųsta apdraudos (inšurenso) paliudijimai; ką daryti, kada Liberty Bondsai, kuriuos jie užsirašo, nėra prisiunčiami; kaip adresuoti laiškus į Prancuziją ir t.t, ir tt. Del to viso nereikia rašinėti į Washingtoną, bet kreiptis į Raudonojo Kryžiaus Home Service Section, tame pačiame mieste, kur gyveni ir gausi greičiausia visus paaiškinimus.

Priverstinoji Pašalpa Šeimynai.

Kiekvienas karėn einantis turi žinoti, kad vos tik jis yra nusiunčiamas į stoklą-campę jam paduota spauzdinta popera, kurią reikės pripildyti ir pasirašyti pašalpai skirti namie pasilikusiai šeimynai. Oficieriai pamokina kaip reikia tas popieras išpildyti, bet kiekvienas turi žinoti, jog **yra reikalaujama** skirti 15 dolerių į mėnesį ar tai jo moteriai, jei ji gyva, arba jo vaikams, jei moteris yra mirus. Tos priverstinos pašalpos didumas nesimaino, nors kareivio alga butų ir pakelta. Prie tos sumos valdžia prideda nuo savęs 15 dolerių kareivio moteriai, arba 25 dol., jei jis turi moterį ir vaiką, 32 dol. ir 50 centų, jei turi moterį ir du vaiku ir po penkis dolerius ant kiekvieno viršum dviejų vaiko. Jei jis turi vaikų, o moteris mirus, tai valdžia prideda prie priverstinosios pašalpos 5 dol. už vieną vaiką, $12.50 už du, $20. už tris, $30. už keturius ir po $5. už kiekvieną viršum keturių.

Liuosa Pašalpa Tėvams, Broliams, Seserims, Tėvukams ir Anukams.

Nuo kareivių nėra reikalaujama duoti pašalpos tėvams, broliams, seserims, tėvukams, arba anukams, bet jei kareivis nešelpia, nešelpia jų nei valdžia. Kad jiems suteikti pašalpą jis turi duoti 15 dol. į mėnesį iš savo algos, jei jis yra liuosas nuo priverstinojo davimo pašalpos, bet jei jis turi šelpti pačią ir vaikus, tai jis gali duoti tik penkis dolerius į mėnesį. Tuos pinigus gali paskirti visiems sykiu ir valdžia pati tarpe jų padalina.

(Bus daugiau).

Yčas su šeimyna Šveicarijoje.

"Lietuva" pranešė, kad profesorius K. Šliupas gavo žinią nuo savo sesers ponios Yčienės, kad ji su vyru ir sunum gyvenanti Šveicarijoje.

Atsirado "Nikalojus II".

Petrogrado laikraštis "Večernije Ogni" rašo, kad Vladimiro gubernijoje atsirado tula ypata, kuri naudodamasi stebėtinu panašumu į buvusį Rusijos carą Nikalojų antrąjį, vaikščioja po kaimus ir dalindamas valstiečiams pinigus daugelį patraukia savo pusėn. Jis, esą, iš kaimiečių prašo tik vieno dalyko, o butent "cariško sosto sugrąžinimo".

Lže-Dimitrijį laikai sugrįžo!...

Mire piešejas A.J. Dulbis

Siaučianti influenza paguldė į šaltąjį kapą jauną ir gabų lietuvį - piešėją A. J. Dulbį. Jo piešiniai pasižymėjo technikos švelnumu. Jais gėrėjosi visi Amerikos lietuviai, bet štai nelemtoji influenza pasmaugė piiną jiegų ir įdėjų jaunikaitį. Tai dar vienas skaudus kapas.

Velionis gimė Worcester, Mass. 1892 m. Baigė augštąją dailės mokyklą Bridgeport, Conn. Taipgi baigė dailės mokyklą New Yorke.

Visur sakėsi esąs lietuviu ir labai interesavosi Lietuvos reikalais. Jis parašydavo žinių apie Lietuvą New Yorko laikraščiuose.

Jis mirė spalio 9 d. šių metų šale New Yorko, Flushing, N. Y. Paliko motiną, tėvą ir dvi sesutes.

(Kitame "Sandaros" numeryje patalpinsime influenzos auka tapusio musų dailininko paveikslą ir skaitytojus supažindinsime su jo darbais).

Vėlionies A. J. Dulbio piešinys.

Amerikos Liet. Taut. Sandaros

4-tas Seimas

Lapkričio 14, 15 ir 16 d.d.

Lietuvių Svetainėje, kamp. E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

KETV. LAPKR. 14 RENGIAMA VIEŠĄ VAKARIENĘ;
PĖTN. LAPKR. 15, PRA KALBOS;
SUBAT. LAPKR. 16, "GABIJOS" D-JA STATO "UŽBUR. KUNIGAIKŠT."

A. L. T. Sandaros Reikalai.

OFENSYVAS.

ALT. Sandaros 11 kp. sekretorius, p. A. Norkus iš **Waterbury, Conn.**, rašo:

"Ir Waterburio lietuviai demokratai eina pagelbon Amerikos Lietuvių Tautinei Sandarai.

Štai man nuvykus į TMD. Conn. valstijos Apskričio susiva žiavimą ir užsiminus, kad Amerikos lietuviai demokratai butinai turi dėti visas pastangas, idant išsimokėti už Sandaros spaustuvės mašinas, vienas geras tautietis, p. **Jonas Rimkevičius**, tarė:

— Išpirkti Sandarai spaustuvę ir leisti laikraštį mes lengvai galime. Tai galime padaryti net savęs neapsunkindami. Štai aš dedu $5.00 ir jeigu bus reikalas tai kasmetas duosiu po $5.00 tam prakilniam tikslui.

Geribamas Jonas Aidukonis sako:

— Vyrai, sukruskime ir parodykime, ką mes galime. Štai ir mano penkinė.

Vienas tautietis, p. Kazys Paulauskas, abejodamas sako:

— Ką čia padaryt. Ar čia siųst pagelbą iš $10.00, ar iš pen kinės. Na, tuom tarpu $5.00, o jeigu bus reikalas, tai ir dešimkę pasiųsiu.

Trįs penkinės guli ant stalo. Pažiurėjęs į jas p. Antanas Osteika sako:

— O aš aukauju $10.00 vertės šėrą ir dar $1.00 pridedu.

Paima balsą p. Edvardas Andriunas ir sako:

— Vyrai, mes kalbam apie demokratybę, mes ją mylime tat ir darykime demokratiškai: nė vienas neatsilikime, bet visi aukaukime. Štai tuom tarpu ir mano $2.00.

Gražią pradžią waterburiečiai padarė. Draugai, kas branginat demokratybę ir kovojat už jos idėjas — neatsilikite šalyje, bet dėkitės su mumis: bus visiems malonu, kuomet turėsime nuosavią spaustuvę savo laikraščiui.

Kuomet pakalbinau prisidėti bankierių p. K. Kazemėką, jis sako:

— Štai penkinė, o jei bus reikalas, tai kas metai po tiek duosiu.

Čia prisiunčiu šių tėvynainių aukas:

K. Kazemėkas	$5.00
J. Rimkevičia	5.00
J. Aidukonis	5.00
K. Paulauskas	5.00
A. Povilaika	3.00
Dr. S. Supranas	2.00
E. Andriunas	2.00
A. Norkus	2.00
G. Gulauskas	1.00
A. Osteika	1.00
Viso	$31.00

Waterburio lietuviai sandariečiai visuomet remia gerus musų tautos darbus. Jeigu "nesubytins", tat bent neatsiliks nuo kitų kolonijų ir šiame darbe.

A. Norkus,
11 kp. rašt."

***

Hartford, Conn. tėvynainiai atpyškino $26.00. Prisiųsdamas pinigus p. J. Gudaitis taip rašo:

"Kiek laiko atgal buvau rašęs "Sandaroje", kad jau ir čia, Hartforde, tautininkai - sandariečiai, prisižiurėję į kitų miestų tautininkus, nejuokais, bet ištikrųjų kuo tolyn, tuo labyn pradeda tarpe savęs geriau organizuotis ir ištikrųjų suprasti ir atjausti musų tautiškai - demokratiškos ALT. Sandaros principus ir jos abelnus reikalus. Tai maž-daug parodo kad ir šis pavyzdys: Musų ALT. Sandaros 46 kuopos finansų raštininkas p. T. Valkeičius gavęs nuo "Sandaros" administratoriaus p. K. Jurgeliuno laiškelį su atsišaukimu kad kuopos ir nariai prisidėtų su aukomis parėmimui musų gerbiamos organizacijos organo "Sandaros", — tuojau tam reikalui buvo sušauktas ekstra susirinkimas 3 d. spalio, 1918 m., 8 v. v. pas p. J. Gudaitį, po numeriu 110 Laurel st. Vietos darugų - sandariečių prisirinko apie tuzinas. T. Valkevičius atidarė susirinkimą ir paaiškino draugams, kokiu tikslu šis susirinkimas yra sušauktas, ir ragino draugus vardu kuopos prisidėti su aukomis ant kiek išgalima parėmimui musų tautiškos demokratiškos ALTS. organo "Sandaros". Draugai visi vienbalsiai tam pritarė. Iš kuopos iždo nutarta tuojau aukauti tam reikalui $10. O draugai sumetė $16. Viso vietos AL. TS. 46 kuopa ir pavieniai draugai suaukavo "Sandaros" parėmimui $26.

Apart kuopos aukavo šie draugai: **T. Valkevičius ir A. Volungevičius** po $5.00. **A. Klimas** $2. Po $1.00 aukavo: **J. K. Šatas, J. Gudaitis, J. Gnižinskas, J. Dumbliauskas.**

Beto musų kuopa nutarė, kad kol bus reikalas, tai aukauti kiekvieną metą iš savo iždo po $10. parėmimui Sandaros. A. Volungevičius pasižadėjo aukauti kiekvieną metą po $5.00.

Pabaigoje šio susirinkimo buvo tartasi apie kuotvirčiausį organizavimasi, kad jeigu kartais musų politiški priešai ar iš dešinės ar iš kairės bandytų kame mums kenkti, arba mus tarpe savęs demoralizuoti, tai kad mes turėtum pakaktinai dvasios tvirtumo prieš juos švarioje formoje atsilaikyti. **J. G-tis."**

***

Pereitame "Sandaros" numeryje gerb. **M. Kasparaitis** iš Racine, Wis. rašė apie Sandaros reikalus ir minėjo, kad Racine 5 sandariečiai suaukavo $25.00. Dabar Racine Amerikos Liet. T. Sand. 35 kp. iždininkas p. J. **Bakutis** prisiuntė minėtą sumą ir rašo:

"Prisiunčiu $25.00 Sandaros išpirkimui. Šią sumą sudaro:

ALTS. 35 kp.	$10.00
P. Kriaučionis	5.00
M. Kasparaitis	5.00
A. Darkintas	2.50
J. Bakutis	2.50
Viso	$25.00

Sandaros partija pasilaiko tik ačiu savo geroms idėjoms. Bet jos išauginimui butinai reikalinga platesnė agitacija: Centro valdyba butinai turi surengti paskaitų ir agitacijinių prakalbų maršrutą.

Perdaug apsileidę musų tautinių organizacijų valdybos. Netik ALTS., netik TMD., bet ir SLA. dabar turėtų smarkiai veikti lietuvių visuomenėje, gi tuo tarpu jos visos beveik visiškai nesidarbuoja. Juk vienos idėjos nepalaikys organizacijų: reikia **agitacijos, reikia darbo.**

Stebėties reikia kuomet musų tautininkai miega ir leidžia save šmeižti blogos valios žmonėms iš kairės ir iš dešinės. Ypač kunigų vadovaujami klerikalai lietuvius demokratus šmeižia. Reikia jiems nurodyti, kad Kristus taip nemokino.

J. Bakutis."

***

Tokiu budu laike pereitos savaitės Sandaros išpirkimo fondan pinigais atplaukė:

Nuo waterburiečių	$31.00
nuo hartfordiečių	$26.00
nuo raciniečių	$25.00
Viso	$82.00

Waterburietis Antanas Osteika prisiuntė šėrą vertės $10.

Gi viso nuo pradžios "ofensyvo" iki 1 d. spalio 1918 m. piniagis ir šėrais atsiuntė 1101.49.

Spalio mėnesyje 1918 m. $90.75

Viso labo **$1192.24**

Broliai, "Ateities" spaustuvė pagal paskutinį apkainavimą yra verta $8746.31, bet pagal Sandaros kontraktą su "Ateities" B-ve mes tą spaustuvę galime galutinai nupirkti už $5886.77.

Atsiliepkite, broliai ir sesutės!

PAREMKIME SANDAROS OFENSYVĄ.

Jau kelinta savaitė kaip ofensyvas prasidėjo. Pradžia to ofensyvo buvo New Yorke rugsėjo 1 dieną. Iš New Yorko pasekė New Haven, toliaus užkliuvo Waterbury, Hartford ir vis varo penkines, dolerines į Bostoną. Iš kito šono, nuo vakarų, neatsilieka Racine, Wis. ir So. Omaha, Nebr. Vyrai sustojo į eilę ir siunčia "amuniciją" į Bostoną. Mass. kampelyje dabar nieko negalima veikti, nes užpuolė Ispaniška Influenza ir valdžia nedaleidžia jokių susirinkimų laikyti. Visos viešos įstaigos uždaryta. Bet nekurių girdėti balsai, kad jeigu tik liksime gyvi, jeigu nenusmaugs Influenza, tai ir mes paskiau stosime į ofensyvą, nes "amunicijos" yra pas visus.

Iš nekurių kolionijų nieko negirdėti, bet tikiu kad neatsiliks, nes ištikrųjų atsilikimas nuo šio prakilnaus darbo, neprisidėjimas prie Sanadros spaustuvės išpirkimo, nė vienai kolonijai garbės nedarytų.

Nekurie nariai man ypatiškai rašo tokius laiškus: "Linkiu Jums geriausio pasisekimo ofensyvo varyme, bet aš negaliu prisidėti finansiškai, kadanig viskas taip brangu, o man vienam reikia uždirbti duona šešioms ypatoms".

Perskaičius tokį laišką galima tarti ačiu už linkėjimus ir užuojautą, bet to neužtenka, — mums reikia pinigėlių. Taigi čia prisieina surasti kitokis budas ir, man rodosi, kad visai lengvas tik reikia gerų norų, tada nė savęs, nė šeimynos nenuskriausim: jeigu negalima aukauti iš savo kišeniaus, tat reikia prisidėti su darbu, gauti keletą skaitytojų "Sandarai".

Kiekvieno nario privalumas yra gauti nors po vieną naują skaitytoją "Sandarai", bet jeigu negali niekur sugriebti skaitytoją, tai aukauk porą dolerių iš kišeniaus ir pats užrašyk "Sandarą" savo draugui.

Taigi prašau visų narių neužmiršti mano prašymo, — varymo ofensyvo del sumažinimo skolų.

Prenumeratos eina apmokėjimams bėgančių bilų. Bus garbė visiems Sandariečiams, kad musų laikraštis turės daugiausia skaitytojų.

Bet aš tikiu, kad rasis pas mus daug narių, kurie prisiųs ir po penkis skaitytojus, nes dabar geriausia proga platint laikraštį, kada teatrai ir visokios įstaigos uždarytos.

Dabar lauksime linksmų žinučių nuo musų brolių iš visų Amerkos kraštų.

K. Jurgeliunas,
ALTS. Sus. Sekr.

ALTS. C. VALDYBOS ADRESAI:

Pirm. —**S. E. Vitaitis**, 307 W. 30 st. ,New York, N. Y.
Vice-Pirm. — **V. Ambrazevičia**, 178 Ferry st., Newark, N.J.
Susineš. Sekr. —**K. Jurgeliunas**, 366 W. Broadway, S. Boston.
Fin. Sekr. — **J. Sagevičius**, 583 Hollister av., Bridgeport, Ct.
Kasierius — **J. Ambraziejus**, 168 Grand st., Brooklyn, NY.

Jaunimas ir Sandara

Kaip jurių bangos yra mėtomos, blaškomos, taip musų jaunimas yra blaškomas po visus pasaulio kraštus. Vienų musų jaunuolių kunais nukloti Lietuvos laukai, kitų kraujas liejasi ant Francuzijos laukų ir ten guldomi jų kunai. Lietuva nuo daugelio metų nešė sunkų carišką jungą. Šiandien ji papuolė dar į žiauresnio valdono rankas, kuris stengiasi ją ant visados paglemžti po savo letena ir laikyti lietuvius vergijoje.

Prigimtosios musų vietos šiandie kraujais aptaškytos. Žuvo daug Lietuvos sunų, kurie auklėjo svajones ir buvo pasistatę savo tikslu pavergtą Lietuvą paliuosuoti.

Tat mes Amerikos lietuviai - jaunuoliai spieskimės į ALT. Sandarą ir rengkimės prie to didelio ir prakilnaus darbo, prie kurio mus šaukia musų motina - Tėvynė. Išpažinkime, kas tai yra demokratija.

Vienintėlė Amerikos lietuvių organizacija, dedanti visas pastangas prigelbėjimui Lietuvos žmonių laisvės išgavimo yra Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, kurion privalo priklausyti kiekvienas lietuvis, nežiurint kokį jis dabar darbą dirba ar kariuomenėje tarnauja.

Ši organizacija nuo pat savo užgimimo deda visas pastangas, kad po šiai karei Lietuva butų tikrai demokratiškai valdoma. Sandara dar stovi ir už tai, kad Lietuvoje butų vieta kiekvienam žmogui, visai nežiurint į jo pažiuras ir įsitikinimus. Ten turės buti vieta visiems!

Tat, gerbiami jaunuoliai! Kas gi mums lieka daryti? Daugiau nieko, kaip tik stoti į sandariečių eiles ir dirbti drauge su jais, nes jie turi užsibriežę pasistatę gerus pamatus del **Lietuvos Tėvynės, motinos musų.** Taigi ir musų butinas reikalas yra stoti į sandariečių eiles ir kovoti drauge su jais už Lietuvos laisvę.

Kovoti reikia visokiais budais. Rekia remti Sandaros organą ir raginti savo draugs, kad ir jie kiek galint remtų savo centais, o ji tegul kovoja už Lietuvos laisvę, nes laikraštis, o ypač "Sandara", daugiausiai gali tame reikale pasidarbuoti. Tat kiekvieno jaunuolio turi buti atkreipta doma į "Sandarą", kad ji kaip galint greičiau liktusi nuosavu ALTS. organu.

Daugelis musų jaunuolių žiuri su nuliudimu į dabartinius apsireiškimus ir snaudžia. Daug dar yra ir tokių, kurie netik patįs nedirba, bet bando dar ir kitiems kenkti.

Pažvelgkime į klerikalus, kurie turi prisitraukę burį jaunimo ir stengiasi kiek galint veikti. Jie dirba savo darbą ir stengiasi kitų ardyti ir kenkti kitų užmanytiems darbams. Bet kad tas klerikalų jaunimas pažiurėtų į savo praeitus darbus, kuriuos dirbo per porą metų ir dabar dirba, tai aišku kaip diena, kad tas jaunimas turėtų gailiai apsiverkti, nes jis iš to savo kelių metų darbo, naudos del visuomenės negalėtų surasti nei per nago juodymą. Nors jis dirbo bet jo darbas buvo ir dabar yra ne del visuomenės naudingas, bet tik del kunigijos ir kapitalistų, kurie lengvatikį jaunimą į savo varžas sugaudo.

Tat jaunikaičiai ir panelės! Jau atėjo tas laikas kad turime visi sukrusti į darbą, nes musų tėvynė šaukiasi pagelbos ir musų europiniai broliai, nenori ilgiau ant savo rankų retėžius nešioti. Lietuva nori buti laisva ir niekeno nevaržoma. Jos paliuosavimas yra visų lietuvių rankose. Labjausiai ta pareiga skiriama jaunimui. Taigi turime dirbti naudingus darbus del Lietuvos, o podraug ir sau, nes jeigu Lietuva bus laisva, tat tuo met ir mums bus gerai į ją sugrįžti ir laimingai senatvėje savo dienas praleisti.

Iki šių laikų daugelis naudojasi musų darbais, nes mes neturėjome tikrai savo demokratinės bei politinės organizacijos, kuri butų musų vadove. Bet dabar, kuomet mes turime tikrai demokratinę organiziciją ir net jos organą "Sandarą", kuri kiek galint rupinasi, kad tik greičiau Lietuva taptų laisva. Ji visa širdžia šaukia jaunuolius pagelbon, nes jai vienai yra sunki kova, o ypač dabar, kuomet ji dar nėra galutinai išsimokėjus už organo spaustuvę ir jaučia materialį suvaržymą.

Dabar darbo laikas, nes karė diena po dienai pasibaigs. Kas bus tuomet, jeigu Lietuvos likimu išanksto niekas nesirupins, bet viską atidėlios ant badaujančių Europos lietuvių?! Aišku, kad Lietuva turės ir toliau po keno nors letena merdėti. Kad to išvengus ir padaryti ją laisva, tai turime stoti į sandariečių eiles ir aukauti kiek galint "Sandaros" išpirkimui, o kuomet Sandara turės išpirktą ir visai nuosavą organą, tada ji galės atvirai ir be jokios baimės stoti į kovą už Lietuvos laisvę ir jos geresnę ateitį.

Jaunuoliam nelieka daugiau nieko, kaip tik stoti į darbą ir kovoti už Lietuvos ateiti ir jos paliuosavimą. Tuomet su mumis kitos tautos skaitysis ir musų darbai užsitarnaus prideramą pagarbą.

Pelėda.

LOWELL, MASS.
Sandaros prakalbos.

Rugsėjo 29 d. vietinė ALT. Sandaros kuopa surengė prakalbs p. J. Strimaičiui. Žmonių susirinko daug. Visi ramiai klausė interesingos kalbos ir buvo patenkinti.

Gerb. Strimaitis papasakojo apie partijų reikalingumą ir labjausia patarė visiems priklausyti prie Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaos. Patarė visiems apsipažinti su Sandaros programa.

Ten pat tapo parduota apie 20 egzempliorių knygelės "Sandaros Principai" ir šiaip knygų ź kelis doliarius.

Lėšų padengimui surinkta $2.30.

Antroje prakalboje kalbėtojas pasakojo apie Lietuvos sunaikinimą ir kvietė rašyties prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės. Visiems lietuviams reikia dėties prie ALT. B., nes kitaip vokiečiai užsiims savo pramonės plėtimu Lietuvoje.

Vienas geras tėvynainis, p. Juozapas Sadauskas, nupirko 10 šėrų LAB. už $100.00.

Pabaigoje buvo užduodami kalbėtojui klausimai į kuriuos jis rimtai atsakė.

Tėvynės Mylėtojas.

ĮNEŠIMAI ALTS. SEIMUI.

28-ta ALTS. kuopa iš **So. Omaha, Nebr.** prisiuntė tokius įnešimus:

1) Kad Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas "Sandara" ant visuomet pasiliktų tokios pat pakraipos, kokios dabar yra;

2) Kad p. J. Strimaitis vėl butų pakviestas dirbti į redakciją;

3) Kad Seimas nutartų ir padarytų **Sandaros Savaitę.** Ir kad visos kuopos laike tos savaitės rengtų prakalbas, paskaitas, teatrus, balius ir kad visos tos Savaitės pelnas eitų Sandaros spaustuvės išsimokėjimui;

4) Musų kuopa stovi už priėmimą Sandaros konstitucijos taip, kaip ji yra parašyta.

Ona Zalpienė,
28 kp. raštininkė.

NEBUK IŠSISUKINĖTOJU.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.
(Released by the Committee on Public Information).

Kam kalti vinį dviem plaktuko kirčiais, kuomet vieno pakanka? Antrasis smugis reiškia eikvojimą — eikvojimą, kuris greitai nuvargina. Tai yra bereikalingas energijos eikvojimas. Kiekvienas šalies darbininkas energijos sandeliu yra. Jis turi ją saugoti, užlaikyti, auginti, ne tikslu atlikti darbą už du prastai, bet atlikti už vieną gerai. Darbininkas, kuris rupestingai triusia kiekvieną dirbamą dieną, sanžiningai savo priedermę atlikdamas be asmeninės nuoskaudos, savo sveikatos pavojun neišstatydamas, savo veiklumo neeikvodamas, — toks darbininkas yra šalies tvirtovė.

Jau vien jo ištvermė yra moralė spėka jo bendrijoj; jo pastovumas yra nuolatiniu papeikimu tinginiui ir išsisukinėtojui.

Tinginiavimas yra eikvojimas.

Išsisukinėjimas yra eikvojimas, dešimteriopai padidintas. Dabartiniai laikai yra tokie, kuomet kiekvienas darbininkas atsakomybę, jam išpuolančią, nešti turi, kuomet kiekvienas plaktuko kirtis turi buti invertimas, kuomet kiekvienas turi savo spėką apsaugoti, energiją sutaupyti.

Jis turi laikyti parengęs savo atsargos spėką, kad į eiles stojus.

Tai gali buti pamatinis elementas, reikalingas karei laimėti.

Laikykis darbo!

BAIGKIME SVARBŲ DARBĄ.

Musų tautos reikalai musų pačių rankose. Jųjų stovis priklausys nuo to, kaip mes į juos patys atsinešime. Mes galime juos savo jėgų pašventime iškelti. Galime nupuldyti, žiurint į juos bešališkai, kaip į ne musų dalyką. Momentas svarbus, ir vargiai randasi tokis asmuo, kuris to nesuprastų. Laukiame didelių apsireiškimų, pasaulyje permainų, trokštame matyti Lietuvą nepriklausoma valstija. Tai vilčiai mes galime turėti gerą pamatą, pridedant savo darbą, nes viltis be darbų tuščia svajone yra.

Vienas darbų, kuris mums kaip priedermė stovi ir gerą progą suteikia savo troškimus Lietuvos ateičiai išreikšti, yra parašų rinkimas po protestais prieš Vokietijos užgrobimą, norą Lietuvą pasivergti. Darbas pradėtas, vienok vis dar neužbaigtas. Daug kolonijų protestų pluoštus jau prisiuntė atgal, bet atsiranda ir tokių, apie kurių darbą nieko negirdime. Argi tai jau butų jųjų atsisakymas pasitarnauti savo tautos labui? Broliai, nusikratykite tautos reikalams pragaištingą miegą, stokim į darbą, kokis tik musų prisidėjimo reikalingas yra. Bet pirmiausia parašų rinkimą baigkime.

Tarybų Pildantysis Komitetas.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Karžygių Kapas.

Parašė S. E. Vitaitis.

I.

Giliai atsiduso įėjęs savo šetron pulkininkas Drasulis. Jo sielą slėgė įvairųs įspudžiai, kuriuos patyrė ilgoje kelionėje. Labiausiai-gi jį sujudino, kuomet atsidurė karės fronte, savo senos tėvynės laukuose. Nežiurint to, kad jis dabar yra svetimos šalies pulkininkas ir atvyko čionai su savo kariuomene tiktai pagelbon — padėti apgalėt viso pasaulio bendrą priešą, tačiaus vos spėjo išlipti iš traukinio, vos atsistojo ant krauju permirkusios tėvų žemės, kaip staiga pabudo prigimtas jausmas ir tyliai, jausliai prabilo:

— Tai tavo tėvynė!..

— Tai tavo tėvynė! — atsimušė tas tylus balsas jo sieloje ir iš gilumos krutinės išsiveržė sunkus per daugel metų slopintas atdusis, kuris sudrebino visas pastangas, sutruškino užmiršties sienas ir atskleidė prieš jį praeities ukanoje paskendusius vaizdus. Paputus švelniam tėvynės vėjaliui, pabudo nuslopintas jausmas!..

Nors jis dabar buvo karės fronte, kur nuolatos girdėjosi kanuolių dundėjimas, kas jam, kaipo kariuomenės vadui turėjo buti begalo svarbu, tačiaus jis buvo paskendęs kitokiose mintyse. Jo vaidentuvėje sukinėjosi neaišakųs, senai, senai pergyventų dienų šešėliai.

— Reikia pažiurėti kur mes dabar esam — tarė išvyniodamas žemlapį. — Kaszin ar tai nuo čia Paupių kaimas? — tarsi netyčiais užkliudė mintis.

— Pulkininkas Drasulis? — klausia įėjęs šetron svetimas kareivis, kartu saliutuodamas pulkininką.

— Taip, aš pats.

— Generalio štabo pranešimas — tarė paduodamas laišką. Vėl pasaliutavo ir apsisukęs išėjo.

Pulkininkas skubiai atplėšė vokelę, kuri buvo leku užpečėtyta. Laiške parašyta seks pranešimas:

"Jusų pulkas priskirtas prie vietinės 43 divizijos, kuri sekanti stoja mušin. Bukite prisirengę!

Generolas N. N."

— Nėra laiko studijuoti žemlapį — šypterėjo pulkininkas dedamas žemlapį kišeniun.

Vos spėjo pilnai susitvarkyti ir informuoti savo aficierius ir tuojaus gavo paliepimą:

— Pirmyn! Pulti ant priešo kuosmarkiausiai ties augštuoju pilekalniu.

Ir pasileido su savo pulku Drasulis linkui mušių linijos. Pats pulkininkas ėjo su drebančia širdimi, tačiaus drąsus ir išdidus. Štai jau ir frontas. Jau aiškiai matosi šovinių dumai ir girdisi artilerijos kanuolių šuviai, kuriomis bombarduojama priešo pozicijos.

Puikiai pasižymėjo mušyje Drasulis su savo pulku. Jo kareiviai augaloti, tvirti, drąsųs ir narsųs kaip liutai, kad puolė ant priešo ties tvirčiausia vieta, tad akymirksnyje pradėjo linkti priešo eilės. Tik staiga pasigirdo vaitojantis birbynės balsas, susiubavo praratėjusios eilės ir priešas pasileido bėgti didžiausioje betvarkėje, palikdamas netik sužeistuosius kareivius, bet net sandelius ginklų ir amunicijos. Sutrušk inus tvirčiausias priešo pozicijas ties pilekalniu, priversta ir visu 10 mylių frontu trauktis atgal.

Tai buvo mušis, kokio Drasulis nesitikėjo išvysti! Ypač vietiniai kareiviai griumėsi iki paskutiniųjų, nepaisindami žaizdų nei šauksmo. Tuomet tik nustoja kariauti, kuomet krinta negyvais lavonais. Matyt kad juose dega karšta ugnis ir atgiežimo jausmas juos veda.

Nors priešas smarkiai traukėsi atgal, tačiaus karts nuo karto pasipriešindavo. Matyt jam labai nesinorėjo lengvai atiduot užkariautas žemes, tad nors ir aplaikydavo milžiniškus nuostolius, bet vis, prie kiekvienos progos, mėgindaavo atsilaikyt. Ypač kuomet tik sulaukdavo naujų spėkų, tai kiekvieną kartą atnaujindavo mušį.

Po vieno tokio priešo pasipriešinimo, besiartindamas linkui fronto pulk. Drasulis, pamatė labai sujudinantį paveikslą, kuris jam net ašaras išspaudė.

— Antanai! kas tau pasidarė? Ar miršti jau?!... Pabusk, broli, — jau netoli Paupiai.... Tenai matutė mųs laukia! — taip kalbėjo vienas kareivis laikydamas pusiau pakeltą nuo žemės kitą visai jauną šviesiaplaukį kareivį, kurio galva buvo nusvirusi, o veidu bėgo du latakai kraujo.

— Broli, broli, kas tau?!.. Ar negali daugiau kovoti? Atmink, kad butinai turime atmušti nuo priešo musų kaimą. Jau netoli..

— Man silpna.... — sudejavo sužeistasis atverdamas akis, kurios netyčiom užkliudė Drasulį. Susitiko jų žvilgsniai ir gestančios jaunikaičio mėlynos akys užšalo Drasulo sieloje.

— Duok man vandens — prašo sužeistasis.

— Neturiu nei lašelio... ak!..

— Štai tekit! — tarė pulkninkas duodamas savo blėkinę.

— Tegul Jums Dievas užmoka už tai! — tarė nužemintai sužeistojo brolis.

Pasodino sužeistąjį ir atkimšęs blėkinę prinešė prie jo lupų. Tas paragavęs atsigavo. Nusišluostė kruviną veidą ir pradėjo dairytis aplinkui.

— Kur mano šautuvas?

— Kas tau pasidarė? — klausia jaunuolio brolis.

— Nežinau. Staiga pajutau karštį, pasidarė silpna ir akys aptemo....

— Ar neskauda ką?

— Galvą skauda ir krutinėje karšta. Bet tai niekis... Paduokit mano šautuvą — ir paėmęs blėkinę kepurę užsimovė ant galvos.

Keldamasis nuo žemės tyliai suvaitojo ir griebėsi už krutinės.

— Atmink broli, kad Paupiai jau netoli! — tarė linksmai pirmasis duodamas šautuvą.

— Tad skubėkime!.. — atsakė silpnai jaunuolis dėdamas šautuvą ant pečių.

— Kur taip? — įsimaišė pulkininkas.

— Į mušį — atsakė ramiai jaunuolis.

— Į mušį? — nustebo pulkininkas. — Geriau eik jaunikaiti į ligoninę, jeigu tau gyvastis dar miela!

— Eiti į ligoninę?!.. Tai butų didžiausias prasižengimas! Musų kareiviams tik tuomet vieta ligoninėje, kuomet jau negali paeiti...

— Tokioje valandoje eiti ligoninėn?! — įsikišo jaunuolio brolis. — Daugiausiai už mylios musų namai, ir eiti ligoninėn... Ką pasakytų dažinojusi musų matutė! Ne, mes turime buti pirmose eilėse ir pirmutiniai turime įeiti į savo kaimą! Negaišuokim broli laiko.

— Atleiskite Jusų Malonybė! — abudu pasaliutavo ir nusiskubino linkui mušių linijos.

Tokis, nematytas jaunuolių pasišventimas ir karžigiškumas giliai įstrigo pulkininko širdin — net ašaras išspaudė. Dabaar jam buvo aišku, kuri pusė išlaimės karę.

— Jokia galybė tokiam pasišventimui ne atlaikys — jie viską pergalės! — užbaigė jisai akimis lydėdamas atsitolinančius kareivius.

(Bus daugiau).

Po dirvonus nelankytus,
po daržėlį nuteriotą
musų kraujas ašarotas...
Liudnus kaulus nužudytų
slaugo vėjas ir nešioja,
ir su varnu jiems dainuoja...
Ir kiti, kiti ateina...
Visas laukas — svečio diena...
Visos širdys — gėla viena...
Šaukias kaulai nelaidoti...
Šaukias dulkės vaideliotų...
Mirtį — džiaugsmą — vieną dainą...

Balys Sruoga.

("Sant.").

T.M.D. Reikalai.

NAUJ. ANGL. TMD. APSKRIČIO REIKALAIS.

Ateinančią žiemą turime surengti kuodaugiausia prakalbų, paskaitų ir nuveikti daugiau kulturinio darbo, nes pereitą vasarą mes beveik nieko nenuveikėme.

Naujosios Anglijos TMD. kuopos turėtų rengt teatrus, balius ir visuose parengimuose platint TMD. išleistas knygas, — vesti liaudį prie susipratimo, tobulinti, šviesti. Nes tik susipratus musų liaudžiai galime laukti užtekant šviesios aušrelės musų tautai.

Kuopos butinai privalo jau ruošties į N. A. T. M. D. Apskričio susivažiavimą, kuris butinai turi įvykti apie lapkričio mėnesį. Rengkime gerus įnešimus.

Kuopos butinai turi užsimokėt metines mokestis į Apskričio iždą. Dirbkime ir neužmirškime moksleivių šelpimo, nes yra nutarta nuo knygų pardavimo paskyrti 25 nuošimčius tam tikslui.

Dirbkime sutartyje apskričio dirvoje, — lai paskatina visą musų organizaciją prie intensyvesnio veikimo, nes praeitasai T. M. D. seimas tiesiog ignoravo daugybę gerų įnešimų. Matomai to seimo vedėjams nerupėjo organizacijos auklėjimas, bet marinimas jos.

(Apgailėtina, kad 85 kp. įnešimas kas-link knygų išleidimo visuotiname TMD. seime nebuvo tiknamai priimtas, apgailėtina, kad referendumas nebuvo įvestas ir tuom demokratybės principas peržengtas, taipgi apgailėtina, kad į moksleivių šelpimo darbą prideramos domos nebuvo atkreipta ir daug tautinių pajiegų tuomi sumažinta — bet apie tai čia apleidžiame, kadangi čia straipsnis yra skiriamas daugiau N. A. Apskričio reikalų gvildenimui ir tie visuotino TMD. seimo nenuoseklumai jau visuomenei žinoma. Reikia tikėti, kad laikui bėgant daugiau demokratiškumo, tvarkos ir pasišventimo atsiras TMD. organizacijoje. **"Sand." Red.).**

Todėl aš kreipiuosi prie N. Angl. TMD. kuopų prašydamas nenustot veikus del vsuotino seimo padarytų nenuoseklumų, bet kuoenergiškiausiai imties už darbo. Kuodažniausiai darykite kulturinius parengimus, pri rašinėkite prie TMD. narius, platinkite TMD. literaturą. Visuomet rodydami savo pasišventimą del TMD. mes atnešime jai bujojimo pajiegų ir šviesos musų liaudžiai.

Renkgimės į N. A. Apskričio suvažiavimą, kuris įvyks W. Lynn, Mass. viduryje lapkričio mėnesio, šių metų. Vėliaus bus paskelbta diena, vieta ir programa suvažiavimoj

A. Chižauskas,
TMD. NA. A. Pirm.

IŠ TMD. CONN. VALSTIJOS APSRRIČ. SUVAŽIAVIMO.

Rugsėjo 29 d. Waterburyje atsibuvo TMD. Conn. valstijos apskričio kuopų delegatų suvažiavimas. Atvyko 11 atstovų ši New Haven, New Britan, Hartford ir kitų miestų. Nepribuvus Apskričio pirm. susirinkimą atidarė vice-pirm. p. N. Niamura 2 v. p. p. Mandatus priėmė plės J. Kronkaičiutė, ir E. Kazlauskiutė. Susivažiavimo pirmininku išrinkti p. A. Osteika, pagelbininku p. K. Vilkevičius, sekretore p-lė J. Kronkaičiutė, pagelb. p. J. Rinkevičius.

Priimta pereito suvažiavimo protokolas, Toliau sekė raportai. Iš vice-pirm. raporto paaiškėjo, kad pereitais metais apskritys negalėjo tinkamai dar tuoties del karės priežasčių.

Iždininkas pranešė, kad įlaukų visai mažai buvo.

Raštininko, p. K. Blažaičio, raštiškas raportas tapo priimtas.

Išnešta papeikimas organizatoriui, p. J. Vokietaičiui, kuris netik į susivažiavimą nepribuvo, bet nė raporto nepridavė.

Toliaus sekė kuopų įnešimai.

TMD. 5 kp., įnešė, kad butų surengta apšvietos ir agitacijos savaitė. Suvažiavimas priėmė.

Vienbalsiai nutarta paragint TMD. centrą, kad šiais metais išleistų nors vieną knygą.

Taipgi nutarta pajieškot pereitų metų Centro pirm. ir sekr. raportų, nes jų nesimatė organe.

Sekantiems metams į apskričio valdybą tapo išrinkta: J. Rinkevičius — pirm., N. Niamura — vice-pirm., p-lė J. Kronkaičiutė — rašt., J. P. Balkevičius —iždo., p-lės O. Vilkaičiutė ir E. Kazlauskiutė — iždo globėjos, J. Nauguraitis — organizatorius.

Naujoji valdyba priketino kiek galint darbuotis del Conn. valstijos apskričio ir visos TMD. draugijos labo.

Ž. Kumas.

Bendradarbių Balsai.

LIETUVIO NUSISKUNDIMAS.

Teatras. Ne— tiktai krutomieji paveikslai. Prasidėjo naujas veikalas. Nuėjau ramumo sau rasti. Aš esu darbininkas žmogus. Esu dar jaunas. Manyje dar dega šventa ugnis, prakilnių svajonių, kaip aš galiu pasiliuosuoti nuo juodo darbo, nuo tų rupesčių apie prastą, tuščią savo gyvenimą. Tokios mintys manyje maišosi, blaškosi.

Ir aš nuėjau į teatrą, nes mane mano vidujinis gyvenimas, vidujinė kova, nuvargina, labiau negu mano sunkus, purvinas darbas. Todel jieškau aš vietelės, kurion nuėjęs nors ant valandos viską užmiršiu, atsilsėsiu.

Matau atvaizdinimą: žuva armėnai, badu miršta serbai, belgai, išterioti lenkai. Šelpiami, guodžiami jie. Laukiu ar pamatysiu ką apie savuosius. Vaidentuvėje atsišaukia: "Lietuva kenčia, Lietuvos žmonės prievarta varomi į Vokietiją, lyg koki vergai, nelaisvėn dirbti". Bet Lietuvos nėra... Tylima apie žmones, kurių širdyse nuo senų laikų augštai liepsnoja troškimai liuosybės. Šio naujo amžiaus kovotojai už laisvę nežino nieko, arba nenori žinoti.

Aš guodžiuosi sau: "Kur aš priklausau. Aš esiu žmogus ne praeities. Ar aš sapnuoju ir pabudęs rasiu teisybę. Mano istorijos nėra. Mano prabočių nebuta. Kodėl aš esu žmogus be tautos, žmogus be tėvynės, tokis žmogus, kurs niekur nepriklauso ir lyg dangaus skrajotojas be šalies, be krašto, vasarą gyvenu vienur, žiemą kitur"...

Bėgau nuo blogų minčių į čionais atsilsėti. Bet dar aršiau užsiinteresavau tokiu skaudžiu tautos likimu. Dabar jaučiuosi lyg esu pasmerktas mirtin. Rodos godųs žmonės atėmė nuo manęs mano tėvynę, atima nuo manęs mano sveikatą. Aš dirbu prastutį darbą fabrike. Atėmė nuo manęs mano gražų, muzikos pilną vardą, o įteikė "Džimo" vardą. Nori, rodosi, atimti ir atilsio valandas. Mano dvasinį gyvenimą nori pripildyti smarvėmis. Jau daugiau aš neturiu ką aukauti neteisybių dievams.

***

Sutikau draugą, tokį pat darbininką - praščiokėlį, kaip ir aš. Pasisveikinome. Jaučiu, kad jo ranka dreba. žiuriu veidan. Veidas įraudęs, įkaitęs. Manytum, gerokai patraukęs, ar ligos užpultas. Jis man tarė:

— Mano geras ir mylimas drauge, Kietoji anglis, tariu tau sudiev. Mane rytoj ima į kariuomenę. Rytoj pirmutinė diena naujo man atsiveriančio gyvenimo. Ikišiol, aš buvau varginamas visokių sunkių minčių, Pasaulio žmonės ginklu rišo ir riša liuosybės klausimą. Aš jaučiuosi lyg svetimas. Bet anądien gavau laišką. Jame man rašė: "Šalis tavęs geidžia stoti jos tarnyston. Tavo šalies liuosybė pavojuj. Tave šaukiame jos pagelbon"." Ir taip išsirišo visi klausimai: aš jau turiu tautą. Iš džiaugsmo net mano veidai liepsnoja.

Kietoji Anglis, dabar ir mes lietuviai turime savo šalį. Mes esame aliantų tautiečiais. Sudie".

Nė negavau palinkėti jam geros kloties. Visas sukausi, lyg debesiuose. Keista. Ir aš pamačiau brėkstančią šviesą. Manyje virė džiaugsmas, neapykanta, meilė, ir kerštas.

Apsuptas minčių sukurin sugrįžau į savo namus.

Keistas pasaulis, margas gyvenimas, baisios žmonių ydos.

Kietoji Anglis.

KASDIENINIS VOKIŠKASIS MELAS.

(Released by the Committee on Public Information).

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on October 16, as required by the act on October 6, 1917.

Laivų statymo apieliknėse vokiečių simpatizatoriai platina pasakas apie nelaimingus su darbininkais atsitikimus ir mirtis. Pasakos pasakomis ir yra. Laivų Komitetas (Shipping Board) praneša, kad nelaimingi atsitikimai laivų dirbtuvėse yra kurkas mažesni, negu kitose panašiose išdirbystėse. Musų laivų statymo kompanijos pradžioj griebtasi priemonių, kad darbininkus apsaugojus. Shipping Board tyrinėtojai reguliariai dirbtuves aplanko. Jie nevien saugumo prietaisus peržiurinėja, bet taipgi medikales ir ligonių išgales, švarumą, gyvenimo vietas, komunikacijos intaisus, maistą ir dargi pasilinksminimus vyrams. Jie prižiuri, kad srutoms nubėgti inrengimai butų pastatyti, balos nusausinta, namai švariai užlaikomi, maistas butų geras, sveikata ir patogumai visais galimais budais apsaugoti butų. Valdžia taip laivų darbininkais rupinasi, kaip ji rupinasi vyrais Panamos Kanalo kasimu užsiėmusiais.

Panašios neteisybės skleidžiama, kad ištikimus piliečius nuo valdžios karinių darbų atbaidžius. Jiems tikrinima, kad tai "visvien ką kariuomenėn stoti"; kad valdžia visus užsirašusius vyrus suspaudus laiko ir iš vietos į vietą kilnoja; kad baltieji ir nigeriai valgydinami ir apgyvendinami sykiu ir taip toliaus. Šitos neteisybės pasekmingai apielinkių laikraščių aikštėn išvelkamos ir užginčijamos yra.

Nepasisekus kampanijai prieš Raudonąjį Kryžių, progermanai dabar užsiėmė Y. M. C. A. (Jaunų Krikščionių Vyrų Draugiją) apkalbėjimais. Toji draugija karininkams uždyką suteikia krutamųjų paveikslų palinksminimus, lekcijas, koncertus, rašomuosius daiktus, gimnastikai prietaisus, knygynų inrengimus etc. Ji pardavinėja karininkams cigaretus ir taboką kiek pačiai kainavo. Draugijai tokie dalykai daugiau kainavo negu armijos valdžios įstaigoms, nes armijai nereikia gabenimo ir pervežimo išlaidų padengit. Y. M. C. A. dabar rukalą pardavinėja ta pačia kaina, kaip ir kvatiermeisterio krautuvės, o nuostolius padengia iš draugijos aplamos kasos. Apskaitliuojama, kad deficitas sieksiąs mažiausia dviejų milijonų dolerių į metus.

Vienok tuo laiku pro-germanai leido visokias paskalas, Y. M. C. A. darbininkus Prancuzi-

(Seka ant 8-to puslp.).

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
Yearly Subscribtion:
In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50
Kreipiantės rašykite:

"Sandara"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"
366 Broadway
So. Boston, Mass.

Apžvalga.

Lietuvos storžieviai.

"Santaros" 9 numeryje, iš 20 d. balandžio, 1918 m. randame p. P. Leono straipsnį, kur jis kalba apie Lietuvos liaudį engusius dvarininkus ir apie tų dvarininkų atsinešimą linkui nukentėjusių nuo karės lietuvių. Ten skaitome:

"Kame kas gyvena, kurios šalies duoną valgo, tai šaliai ir patsai privalo buti naudingas. Darbo žmogus naudingas yra šaliai savo darbu, nors jis dirptų tik sau ir savo šeimynai išlaikyti ir suvis nemanytų kitiems buti naudingas. Kitokiam padėjime tie, kurie turi turtus, patys nedirba ir gyvena kitų darbo vaisiais, t. y. dvarininkų dauguma. Dažnai tenka matyti, kaip vokietis, prancuzas, ar kitos tautos dvarininkas, gyvendamas tarp svetimos tautos, rupinasi buti naudingas tai tautai, tarp kurios gyvena: aukoja pinigus labdariškiems tikslams, šelpia mokyklas ir tt.; žodžiu sakant tie dvarininkai supranta savo pareigas del tos šalies, kurioje gyvena ir kurios gėrybes išnaudodami, jie kraunas lobius. — Ir Lietuvoje gyvenantieji kai kurie dvarininkai rusai ir vokiečiai nors šiek tiek pildė savo, piliečių, pareigas. Lietuvos gi lenkai dvarininkai visuomet buvo svetimi musų šaliai, kurios liaudies prakaitą jie per amžius sunkė. Jeigu kai kuris iš jų aukojo, ką mažmožį liaudies reikalams, tai netikriems, bet jo paties išsvajotiems lenkinimo reikalams. Ir dabar sunkiausiose žmonių gyvenimo valandose, kada musų varguoliai tremtiniai varksta ir miršta badu, musų turtininkų dvarininkų nerasime nė kapeikos, paaukotos tiems varguoliams pavalgydinti. — O dvarininkai iš caro valdžios nemaža pinigų yra gavę už nuostolius, už sunaikintus javus! Tie gi javai vargdienių prakaito dėka buvo jiems užaugę. Bet atsiėmę už sunaikintus javus pinigus ir leisdami juos puikiuose restoranuose, dvarininkai negalvoja, kaip gyvena tie, kieno puslėtom rankom buvo laukas užartas ir tt. Karo pradžioje, kada dar Lietuvoje buvome, Lietuvos dvarininkai siuntė savo aukas Varšavai, nors Lietuva buvo jau nemaža nukentėjusi del karo. Ar šelpia jie čion Rusijoje lenkų tremtinių organizacijas, mes nežinome, bet lietuvių organizacijos, jų užmirštos. Tokio dvarininkų pasielgimo su musų šalia ir jos vargdieniais mes negalėsime užmiršti, per daug jis skaudus.

P. Leonas.

Maskva.
25—III—1918 m."

Ką tai reiškia?

"Lietuvoje" įvedama skyrius "Dailės Dirvonuose". Redakcijos pastaba prie to skyriaus įvedimo labai puiki. Pirmuoju straipsniu yra "P-o Šimkaus kalba į Birutiečius". Prie to paties straipsnio, po mažu perskyrimu, taipgi be jokio parašo ir be redakcijos pastabos, štai kas sakoma:

"Visose musų gyvenimo srytyse šale rimtų, reikalą tikrai suprantančių žmonių, atsiranda ir juokdarių. Tie juokdariai imasi dažniausiai varyti tokį darbą, kurį mažiausia išmano. Tokių nepašauktų darbininkų prisiveisė ypač dailės srytyje. Štai su didžiausiu trukšmu po laikraščius bubnijama apie organizavimą Vilniaus simfonijos ir operos.

"Direktoriaia" ir "prezidentai" tų naujų ir garsių įstaigų yra, nors geri ir veikluș vaikinai, bet kada jie skelbiasi dirbo (?— **"Sand." Red.**) tokį darbą, apie kurį, žinome, supratimo neturi ir pompastiškai pradeda ir baigia: "męs dailininkai" — tai ne tik juokas ima, bet šiek-tiek ir nemalonu darosi: rodosi, juk jau užtenka tų visų juokų ir šposų, gana iš musų europiečiai jau prisijuokė".

Ką tai reiškia? Nejaugi "Lietuva" stoja į glitą su "Draugu", "Garsu", "Žvaigžde" ir "Darbininku"? Juk visi Amerikos lietuvių laikraščiai, tame skaičiuje ir "Lietuva" patalpino atsišaukimą į dailės mylėtojus. "V. Liet." pritarė apžvalgoje. Jo netalpino tik viršminėta klerikalų laikraščiai. Gi dabar "Lietuvoje" skaitom tokią nerimtą argumentaciją ir agitaciją prieš tokį prakilnų užmanymą, kaip **SUORGANIZAVIMĄ** visų dailės mylėtojų lietuvių Amerikoje.

Juokdarių ir pompastiškumo epitetus lai pasilaiko sau pirmojo "L." "Dailės Dirvonų" straipsnio autorius, kadangi jie visai nepritaikomi pradėjusiems organizuoti dailininkus žmonėms: kas skaitydamas tuos "bubnijančius" atsišaukimus vadovavosi žmoniškumo jausmais, protu ir jautėsi esąs lietuviu, tas suprato, kad suorganizavimas visų muzikalių ir kit. lietuvių pajiegų Amerikoje ir patiesimas pamatų Vilniaus operai ir simfonijai absoliutiškai nedaro jokio nuostolio (o tik gerą) visuomenei ir ne slopina, bet kelia lietuvių dailės pajiegas.

Jeigu toks "perlas", kaip cituotasai iš "Lietuvos" but tilpęs kuriame - nors klerikalų laikraštyje, prisieitų nutylėti: klerikalų organizacijos ir laikraščiai nelemia nieko gero Lietuvos žmonėms.

Mes skaitome bereikalingu aiškinti "Lietuvos" redakcijai, kad Amerikoje yra butinai reikalinga suorganizuoti netik muzikantus-dainininkus, bet ir visą Amerikos lietuvių visuomenę pagal profesijas: tokio suorganizavimo reikalą, kaipo neskaitlingai ir nuteriotai lietuvių tautai, ir naudą iš jo mato visi norintieji tai matyti. Taipgi nereikia aiškinti, kad organizavimas ir mokinimas yra skirtingi dalykai. O jeigu prie organizavimo dailininkų reikalingas kompetentiškas profesionalas, tat, kaip visiems yra žinoma, prie šio organizavimo dirba vienas iš šio darbo iniciatorių, liuoso meno dailininkas, gerb. M. Petrauskas.

Lauksime šio darbo iniciatorių pranešimo, ar daug žustančių svetimtaučių bangose lietuvių - dailininkų atsišaukia ir kokias nuomones apie šį dalyką jie išreiškia. O gal dailininkų organizavimasis bus pavyzdingas, gal bus sušauktas suvažiavimas, gal apart statistiškų informacijų bus kas nors pastovaus sutverta ir gal šis darbas duos pavyzdį kaip organizuoties visokiems vis bandantiems organizuoties musų amatninkams.

Reikia kad Amerikos lietuvių visuomenėje galiop pražydėtų tos laukiamos vienybės, tautiškos brolybės ir artimo meilės gėlės. To juk nori ir "Lietuva" ir apie tai kalba savo straipsnyje, "Kas toliaus daryti?". Tat prašytume paaiškinti, del ko ji užgaulioja žmones, kurie vadovaudamiesi geriausiais norais ir tinkamiausiais budais užsiima vykinimu tos laukiamos vienybės ir kurie su pasišventimu dirba prakilnų darbą.

Klerikalų spauda priešinga lietuvių visuomenės susiorganizavimui. Ji visur nori turėt savo "monopoliją". Bet kas butų tuomet, jeigu visi musų laikraščiai vartotų čia pavartotą "Lietuvos" taktiką? Aišku, kad nė dailės mylėtojų nesuorganizuotume, nė Vilniaus universiteto finansavimui fondo nesutvertume, nė Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, nė Lietuvos Atstatymo Bendrovės, nė kitų Amerikos lietuvių įstaigų tinkamai neišauklėtume.

Tremtinių grįžimas.

Iš Europos laikraščių žinome, kad jau keli tukstančiai lietuvių tremtinių su grįžo Lietuvon iš Rusijos. Sugrįžo ir keliolika šimtų lietuvių moksleivių. Bet grįžtantiems tremtiniams daroma daug kliučių: vokiečių valdžia tyrinėja ar "ištikimas". Lietuvių grįžimą labai apsunkina. Lengviau įsileidžia Kuršo gyventojus, kurių politika vadovauja vokiški baronai. "Zaria Rossiji" rašo, kad vokiečių pasiuntinybę Maskvoje atlankė Pabaltijos krašto tremtinių atstovai, bet vokiečių pasiuntinybė taipgi pasakė, kad tik kuršiečiai nekliudomi gali grįžti.

Tremtiniai sutvėrė komitetus ir gauna tam tikras blankas, kur grįžtantieji turi pasakyt, kurių politinių pažiurų etc. Paskui vokiečių valdžia tremtinius tyrinėja ir laiko tam tikruose ištyrimo ir sanitariuose karantinuose.

Kalėdos ir Lietuva.

Gyvenantieji šioje šalyje žmonės kiekvienas kamnors, ką-nors kalėdų laike aukauja. Gerbiami Amerikos lietuviai! Pažymėkime ateinančias kalėdas paaukavimu savo doliarių musų badaujantiems broliams Lietuvoje. Jie laukia musų broliškos pagelbos, jie bus mums dėkingi ir mums, aukavusiems, bus smagu karės audrai apstojus su jais susitikti.

Dr. K. Drangelis pernai sumanė "Kalėdinį Fondą" "Lietuvoje" ir ten įplaukė virš $2.000. kurie tapo perduota Lietuvos Neprigulmybės Fondan.

Šymet reikėtų prie visų Amerikos lietuvių laikraščių įkurti "Kalėdinis Fondas" rinkimui aukų Lietuvai. Tuom jau pradeda rupinties chicagiečiai. Šis kalėdinis darbas turėtų suvienyt visus Amerikos lietuvius. Dėdami aukas ant Lietuvos aukuro aukautojai turėtų raštiškai pasakyti savo nuomonę apie tai. "Sandaroje" "Kalėdinis Fondas" rinkimui aukų badaujantiems Lietuvos gyventojams bus įvestas.

Steigiama Vilniaus universiteto finansavimui fondas.

Rugsėjo 22 d., 1918 m. New Yorke įvyko pirmas suvažiavimas, tikslu įsteigimo fondo Vilniaus universiteto finansavimo. Pirmininkavo Dr. J. Šliupas, sekretoriavo V. K. Račkauskas.

Draugijos vyriausias tikslas yra rengti kapitalą restauravimui Vilniaus Universitatės. Pinigai bus renkami iš Lietuvių (pavienių asmenų ir organizacijų bei draugijų) ir iš Amerikonų. Draugijos nariais gali buti visi be pažiurų skirtumo, — by tik užjaučia pakėlimui apšvietos Lietuvoje. Nariai bus paskirstyti į laipsnius, butent: 1) veiklieji, arba aktyviai, nariai, mokės po $50.00 į metus; 2) draugybos (associate) nariai — mokės po $25.00 į metus; 3) nariai - rėmėjai — mokės po $5.00 kas metai; 4) visam amžiui (gyvastiniai) nariai —mokės ne mažiau $500 antsyk; 5) nariai- labdariai, paaukavę ne mažiau $10.-000, arba šiaip savo darbu arba įtekme daug prisidaėję prie šio darbo.

Susirinkime priimta Konstitucijos projektas.

Rugsėjo 29 d. tokiu pat tikslu įvyko susirinkimas Chicagoje, kur šios organizacijos planus aiškino Dr. J. Šliupas.

Rytuose į šio fondo direktorius laikiniai išrinkta: Dr. J. Šilupas, adv. J. S. Lopatto, komp. M. Petrauskas, Dr. S. Sopranas, Dr. A. Bacevičius, Dr. J. Jonikaitis ir p. M. Bush. Vakaruose: Dr. K. Drangelis, komp St. Šimkus, adv. F. Bradchulis, adv. K. Gugis ir p. A. Petraitis.

Lietuvos Tarybos sąstatas.

Vyriausioji Lietuvos Taryba Vilniuje dabar susideda iš 20 ypatų. Jon įeina 4 socialistai, 6 pažangieji demokratai ir 10 krikščionių - demokratų.

Socialistai: M. Biržiška, St. Kairys, St. Narutavičius, ir J. Vileišis;

Pažangieji - Demokratai: A. Smetona, J. Basanavičius P. Klimas, D. Malinauskas, J. Šaulys, J. Šernas;

Krikščionis - Demokratai: S. Banaitis, K. Bizauskas, K. Dovydaitis, V. Mironas, A. Petrulis, A. Stulginskas, Smilgevičius, K. Šaulys, J. Staugaitis ir J. Vailokaitis.

Apie "parsidavėlius."

Savu laiku musų spaudoje buvo daug rašoma apie "parsidavėlius" ir tuos "parsidavimus" partijos panaudodavo savo politiškų priešų diskreditavimui. Daug buvo rašoma apie p. K. Pilėną, kuris dabar atsiliepia "Amerikos Lietuvyje" ir prašo kitų laikraščių jo žodį perspausdinti. Nors autorius prašo, kad "visi laikraščiai tikrą dalykų stovį patyrę pagarsintų jo paaiškinimą", bet mes be tyrinėjimo žinome tik tiek, kad "Sandaros" leidėjai ir redaktoriai nebuvo ir nėra keno nors paperkami. O užbaigimui "istorijos" kitus dalykus galime tik perspausdinti. "A. L." p. K. Pilėnas rašo:

"Parsidavėlių Istorija", kaip man teko iš lupų paties "Istorijos" autoriaus girdėti, gavo pradžia per autoriaus neatsargumą. P. K. Šilupas No 49-tam "Tėnės" pereitų metų dalyką paaiškino, ir kadangi tas paaiškinimas likosi "Tėvynės" redaktoriaus nugrumstas taip sakyt į užkampį, todel, matyt, niekas to p. K. Šliupo pataisymo nei nepatėmijo.

Tiktai neseniai, man Washingtone užėmus valdišką vietą, ir vėl teko su ta "istorija" susidurti. Tulas valdišką vietą užimąs, bet blogos valios žmogus bandė tą paskalą kaipo faktą užregistruoti.

Kat ateityje ta "istorija" neatsikartotų meldžiu paskelbti mano tvirtinimą kad:

(1) Aš niekad jokių žmonių nebandžiau papirkti, kad užkenktų Lietuvos neprigulmybės reikalams.

(2) p-nia Ona Alytienė niekad nebuvo mano papirkta, kad man apie SLA. arba kitą kokią lietuvių organizaciją suteiktų žinias. Teisybė, man p-nia Alytienė darė tulus vertimus iš lietuviškų laikraščių, bet tie vertimai lietuvių reikalams nepakenkė, bet atpenč, daug gero padarė.

(3) p. St. Šimkui daviau čekį ant $100.00 ne tam, kad jį papirkti, bet skolinau, kadangi nusiskundė neturįs pinigų.

(4) p. p. Račkauską, Šimkų ir kitus veikėjus kalbinau, kad važiuotų į Rusiją su tikslu kontrpropagandos — prieš Leniną, Trockį ir kitus pragaišties apaštalus.

(5) p. A. Rimkos su kokiais ten neaiškiais tikslais į Skandinaviją nesiunčiau.

(6) p. V. K. Račkausko bandymas priparodyti buk aš Vokietijos šnipas buvo bereikalingas.

(8) p-no Šimkaus vėliausias paskelbimas ("Dirvoje") buk "Amerikos Lietuvis" ir "Sandara", tų laikraščių redaktoriai ir leidėjai yra mano papirkti arba turi kokius ten neaiškius su manim ryšius yra be pamato.

(9) Visi jau pirmiau paskelbti ir gal da fabrikuojami sanryšyj su "Istorija" paskalai tikslu mano ypatos užgavimo turėtų jau užsibaigti, nes jie padarė daugiau gėdos ir blėdies patiems "Istorijos" skelbėjams, negu man.

Todėl, užbaigimui "Istorijos", prašysiu, kad visi laikraščiai tikrą dalykų stovį patyrę pagarsintų šį mano paaiškinimą.

Kazys Pilėnas.

9. 29. '18.
Washington, D. C."

Iš pamokslo.

Vienas Brooklyno parapijonas "Vienybėje Lietuvninkų" rašo:

"Kun. N. Petkus sakydamas bažnyčioje pamokslą 6 d. spalio ragino merginas ir moteris pilietes dalyvauti ateinančiuose valdininkų rinkimuose. Jis dar pridėjo šitokią pastabą: "Balsuojant už socialistus ar laisvamanius butų politiškas griekas."

Aišku, kad sulyg kun. Petkaus politika priklauso bažnyčiai, o bažnyčia pažįsta dvejopus griekus, vienus paprastus, o kitus politiškus. Turbut už politiškus griekus bus ir kitokia "pakuta" čia ant žemės ir po mirties".

Musų Reikalais

BENDRINKIME ALTS., LNF., C. K. IR TAUTINĖS TARYBOS VEIKIMĄ.

Jeigu kokioj draugijoj atsiranda frakcijos, tai jau mums žinoma gana gerai, kad ta draugija neauga priderančiai, bet puola; nariai vieton įnešti draugijon ką geresnio, naudingesnio pradeda ginčus varinėti tarpe savęs už visai menkniekius. To neprivalėtų daryti, bet ką padarysi: vieni ir kiti nori viršų gauti.

Pažiurėjus į musų tautininkus tai ir tą patį matysime. Čia nėra tikro veikimo: vieni į vieną pusę kreipia, kiti į kitą; nors pabaigoj vistiek toj pačioj vietoj išvažiuotų, bet visi jieško, kad butų "mano viršus", ne "jo", nors tie užsispyrimai ir blėdį atneštų vsiuomenei.

Daug yra kalbama apie ALT. Sandarą bet ji nariais nėra skaitlinga, o rodosi turėtų buti daug daugiau. Nekurie randa daug užmetimų ir gana teisinga, bet tiek to: laukime seimo ir tikėkimės visas tas ydas pataisyti už mėnesio laiko.

ALT. Sandara turi buti ašis, apie kurią suktusi tautininkų ratas (nes mes tverdami ALT. S. taip supratom) per ilgus metus, o visos kitos draugijos tai turėtų but stipinai ir suktis apie ašį. Tokiu budu mes prieitum prie gerų rezultatų.

Šiandien pas mus užima labai svarbią rolę L. N. Fondas, Cent. Kom. ir Tautinė Taryba. Bet ar tos organizacijos turi tinkamą pasisekimą, ar jos yra taip daug gerbiamos kaip turėtų buti? Ne! Jos to neturi, nes nedirba sutartyje su ALTS. ir pertai neturi gerų pasisekimų. LNF. negali davaryt "1000 narių po $10.", C. K. su mezliavos klausimu ir nedaug nužengė, Tautinės Tarybos darbai tai ir yra žinomi tik vienai tarybai New Yorke. Čia faktas stovi prieš akis, kad truksta harmonijos pas mus, o butinai turėtum prieiti greitu laiku prie gražaus susitarimo, nes šis yra vienas iš svarbiausių momentų, prie karės pabaigos.

Mano manymu butų labai gerai, kad LNF. ir C. K. laikytų savo posėdžius sykiu po ALTS. seimui, t. y. Nedėlioj, lapkričio 17 dieną Bostone. Taipgi ir nuo Tautinės Tarybos reikėtų atstovų. ALTS. Seime ir posėdžiuose po seimu tie dalykai turėtų but išgvildenti ir padaryta harmonija tarpe tautininkų.

Kreipiuosi į viršminėtų draugijų valdybas, kad apsvarstytų ir praneštų laikraščiuose, ką mano daryti, nes dabar Sandaros nariai ir šiaip geri tėvynainiai dažnai netur progos susekt musų orgnizacijų gerų užmanymų, per tai ir nėra nuo seklumo musų organizacijose.

K. Jurgelionas.

Visokios pastabos.

"Garse" skaitau tokį antgalvį: "Bolševikai nori visus rusus išpjauti".

Kas-žin ar "Garsas" už kelių savaičių nepasakys, kad tik "išspjauti"? (Čia man prisimena vienas pasveikinimas).

***

Lietuvos žmonės neišpasakytai badauja. Tai mato Vokietijos valdžia ir, bijodama baduolių sukiliamų, lietuvius vaišina... "laisve". Lietuvai "laisvę" žadėjo ir Bethman - Holvegas, ir von Hertlingas, o dabar ir Maksimilianas.

Pirmiausia lai eina šalin nuo sosto kaizeris, o tuomet bus galas karės ir tuomet netik lietuviai, bet visų pavergtų tautų liaudis pati sutvers sau laisvę ir maisto turės pakankamai.

***

"Moterų Balse" skaitau:

"Žemaitė taip-pat savo feljetone stengiasi pašiept "M. B." red. ir kitus, o Grigaitį iškelia į padanges. Bet nuo Žemaitės nieko kito ir negalima tikėtis, nes ji niekad nebuvo socialistė ir vargiai kada bus, nežiurint to, kad ir priklausytų prie L. SS.

Ji yra gera apysakų rašytoja, bet socialistiškos dvasios, klesinio susipratimo jos raštuose nesimato. Ji niekad nebuvo užinteresuota klesų kova".

Jeigu "Moterų Balsas" taip atsilieptų apie Žeimaitės gabumų seną rašytoją vyrą, tai "sufragizmo aušrai švintant" atleistina, bet kuomet **revoliucinių** vaizdų rašytoją vadina neturinčia klesinio susipratimo ir tvirtina, kad ji (Žemaitė) niekad nebuvo užinteresuota klesų kova, tai jau "too much".

***

"Darbininke" skaitau tokį "argumentą", kaipo atskirą žinią:

"Visi sveiki. Visi "Darbininko" darbininkai tebesame visiškai sveiki. Nei vienas iš mus nei geria, nei ruko, todel gerai atsilaikome".

Reiškia pagal "Darbininko" filozofiją išeina, kad visi tie kunigai, kapelionai ir šiaip žmonės, kurie numirė nuo influenzos, buvo girtuokliai. Jeigu taip, tai gerai kad kun. Dobužis "gelbstisi" karčiuoju vynu ne Amerikoje, nes ir jam butų riestai: nė "išganingasai"" Pakšto siutas negelbėtų.

Rašant tokius dalykus reikia atsiminti lietuvių patarlę: "Neperšokęs per grebę, nesakyk — op".

***

Sakoma, kad kunigai neklauso vyrų, bet tik moterų. Ponia O. Alytienė, dirbusi SLA. administracijoje, o dabar dirbanti kaipo vertėja krasos departamente Washingtone, "Dirvoje" štai ką sako kunigams:

"... kunigai per savo posėdį rugsėjo 21 d., Baltimore, Md., balsavo **prieš** tvėrimą lietuviškos armijos Amerikoje, ir tuojaus po tam pasiuntė prezidentui Wilsonui, varde 700,000 lietuvių išreiškimą savo lojališkumo (?!). Aš, kaipo pašalinė ypata, patarčiau klaidą padariusiems kunigams susivažiuoti ir tą klaidą kuogreičiausiai atitaisyti, nes antraip visi lietuvių pasistengimai gali nueiti vėjais. — Ant dviejų kėdžių negalima sėdėti!.."

Aha, iš visų pusių veidmainiams kliuva. Pažiurėsime, ar jie paklausys ponios Alytienės patarimo.

***

Kas nesupranta dailininkų susiorganizavimo reikalo, tegul atydžiai perskaito p. J. Steponaičio straipsnį, tilpusį 41 "Amerikos Lietuvio" numeryje. Apie tą prakilnų darbą, kurį pradėjo bostoniečių burelis ir kuriam pritaria didžiuma Am. lietuvių spaudos, o priešinasi tik klerikalai ir "Lietuva" su p. Šimkaus pagelba. —P. Steponaitis šiaip išsireiškia:

"Taigi tokis spietimasi bei organizavimasi lietuvių dailininkų, tai yra puikus ir prakilnus darbas visuomenei ir musų tėvynei Lietuvai".

***

Ponas A. M. Martus vis darbuojasi iš savo geros valios. Štai neseniai tilpo ilgi ir puikųs jo straipsniai apie Lietuvą Scrantono "Republican'e" ir "Evening News". Jo straipsniai nė kiek neblogesni už pono Kaupo straipsnį apie Lietuvą, tilpusį "New York Times" spalio 13 d. šių metų.

***

The Bostono Post Sunday Magazine papuoštas įžanginiu straipsniu ponios Radzivillo, lietuvio pačios Kalbama apie "Royal Loves and Lovers" Rusijoje...

Santakiškis.

Redakcijos Atsakymai.

Mikalina, New Yorke. — Ačiu už staripsnelį. Tilps kitam "Sandaros" numeryj.

Jaunutis, Cambridge, Mass. — Jusų raštelį patikrinsime.

Iš Simano Daukanto vardo mokyklos.

Lietuvių mokykla atsidarė liepos 15 d. 1918 m. South Bostone. Mokyklą lankė skaitlingas burelis. Aš labai myliu lankyt mokyklą.

Šią vasarą aš beveik visą laiką praleidau mokykloje. Ten man buvo smagu ir linksma tarp savo draugų ir draugių.

Einant į mokyklą aš vis mislinau, kaip but malonu, jei tokia mokykla visada butų palaikoma. Aš šią vasarą praleistą laiką niekad neužmiršiu.

Panelė Puišiutė mano klesoje mokytojavo. Ji yra gabi ir labai linksma mokytoja. Aš šią vasarą labai daug dalykų išsimokinau, ką nebuvau girdėjus. Jeigu ir kitą vasarą butų mokyklą, aš eičiau.

Musų lietuviška kalba yra labai brangi ir delto mum reikia daug dalykų apie ją žinoti ir neleisti kitataučiams mus pralenkti.

Alena Kohanskiutė.

JIE INEJĘ LAIMETI

Geri cieliai, šitie vyrai del vokiečių karabinierių ir kanonierių pasislėpusių už paramčių. Bet jie nemasto apie kulkas kurios lekia pro juos; nė apie bombas sprogstančias virš jų galvų.

Jų tikslas yra užlipti tuomi krantu, paimti tiltą ir **laimėti dieną.**

Šie vyrai yra sudėti iš tokios pat medžiagos kaip visi tikri Amerikonai, kurie skaito šiuos žodžius.

Jeigu mes esame tos pačios medžiagos, tai darodykim. Įeikim į kovą taip kaip jie — iki užbaigai — del Pergalės!

Šis apskelbimas patvirtintas ir mokamas per

MELLIN'S FOOD COMPANY OF NORTH AMERICA

kaipo dalis jų pasidarbavimo prigelbėjimui užbaigti karę greitai ir su pergale.

.1½ metų garantuotos ar ba pinigus sugražiname — neužsiganėdinus jums. Rankom siutos. Pasipuošimui arba darbo dėvėjimui yra pasirinkimui iš puikiausių madų. Pusę pinigų sučėdysit. **Extra mokėjimų nėra**— mes už expresą apmokam.

Prisiunčiam dykai auksuotą spilką su pirmu užsakymu, kad parodyti, jog esate tikras agentas. Greitai atsišaukit.
Pinigų nesiųskit.
Grynais pinigais pelnas. Jusų draugai pirks ant pamatymo už musų žemas kainas. Musų agentai užsidirba iki $75. į savaitę liuosu laiku. Lengvai galit užsidirbti. Rašykit tuojaus del sampalių kuriuos prisiusime dykai.

Chicago Tailors Association
Dept. C 508,
515 So. Franklin st., Chicago, Ill.

PAJIEŠKAU senos moteries arba kuri menkos sveikatos, negali dirbti darbą. Lai atvažiuoja pas mumis, o mes duosime duoną ir drabužius ir užlaikymą, ba ėsam pasiturinti žmonės:

Adresas: —
Kazimieras Staškunas,
40 Jefferson st.,
E. Cambridge, Mass.
(40)

Jei Gražus Buti

Vartok tą mostį, kuri padarys veidą tyrų **skaistų ir baltą.** Prašalina šlakus ir spuogus nuo veido. Padaro gražų ir baltą veidą (skin). Kaina dėžutės 75 c. ir $1. Pinigus galit siųst stampomis arba popierinį dolerį.
Distri. for Wilbert Co.
P. O. BOX 772,
Waterbury, Conn.

Daili Veido Išveizda.

gali but tik turint čystą kraują.

Atsirandant papučkams, kurie apsireiškia skilviui ir kraujui sugendant, reikia prieš miegant paimti 3 saldaines PARTOLA

Žinomos saldainės Partola greit ir tikrai valo kraują ir vidurius.

Už savo gerą ypatybę Partola tapo apdovanota auksiniais medaliais visapasaulinėse parodose.

Puškė kainuoja $1. Publikos patogumui mes parduodame 6 puškes už $5.00. Kiekviename name turi buti PARTOLA.

VELTUI
Daili ir naudinga dovana kiekvienam prisiuntusiam užsakymą ir pinigus drauge su šiuom apgarsinimu.
Laiškus ir pinigus adresuokite:
APTEKA PARTOSA
160 Second avenue,
New York, N. Y. Dep. L.2
(87)

DRAUGAS NELAIMĖJE!

Mainieriai, mechanikai, audejai, fabrikos ir siap visokie darbininkai, dirbanti viduj ir lauke, yra amžini draugai

PAIN-EXPELLER

Jau suvirš penkios-dešimtys metu kaip šita puiki gyduole yra vartojama su geriausioms pasekmems, išgydymui rumatizmo, skausmu krutineje, šonose ir raumenyse, neuralgijos, strenu diegimą, šalčio ir kosulio.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelese bonkose. **Reikalauk geriausiu.** Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksiuko. 35 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose, ar tiesiog is labortorijos.

F. AD. RICHTER & CO., 74—80 Washington St., New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje.

CHICAGO, ILL.
"Birutės" vakaras.

Rugsėjo 29 d. Unity Club salėje įvyko "Birutės" choro vakaras, pagerbimui savo narių, tarnaujančių Dėdės Samo armijoje.

Vakaro vedėju buvo p. S. Kvietkauskas. "Birutės" choras po vadovyste komp. S. Šimkaus sudainavo keletą dainų. Solo padainavo p-lė O. Rudauskaitė ir p. C. Stogis. Duetą sudainavo p-lės M. Rakauskaitė ir S. Staniuliutė. P-lės Rakauskaitė, Staniuliutė ir Žemaičiutė sudainavo liaudies dainą "Oi, močiut, močiut".

Dabar Amerikos armijoje tarnauja šie birutiečiai:

Budavičia J. Dargis, K., Digris B., Franckevičia A., Gandrimas A., Glebaitis Ant., korp. (sužeistas), Gudze J., Jakutis Pranas, Januška J., Kibortas P., 1-mas lieut., Kniška Pranas, kor. Krasauskas Petras, Lebeckis A., Linkis J. Mileris J., Mironas A., Naujalis J., Rodger A., Sarpalus Karolis, Sarpalius Vincas (sužeistas), Šarkunas G., Šatas K., Traškevičia, Vasiliunas P., Žilvitis Petras, Zolpis J. J., Leo Miežinis ir P. Norbutas.

Solo sudainavo ir gerb. K. Kasputis, kuris dabar jau pastojo į karišką mokyklą prie univer siteto.

Labai pagyrtinas dalykas, kuomet birutiečiai taip gražiai pamini savo draugus - karininkus.

Kliubietis.

SALEM, MASS.
Ligos.

Visi susirinkimai uždrausta, nes influenzija labai siaučia. Beverly, Mass. mirė keli lietuviai, o čia daug lenkų miršta. Pusė gyventojų serga. Daktarų negalima prisišaukti.

Vidurinės srovės veikėjai buvo nutarę rengt prakalbas, bet ligos sustabdė visą dabrą. Pasidarbuosime, kuomet ligos praeis. — **F. G.**

GARDNER, MASS.
ligos trukdo veikimą.

Musų kolonijos lietuvių tautinis susipratimas pakilęs gana pusėtinai. Ypač puikiai čia gyvuoja TMD. kuopa, kuri daugiausia prakalbų šioje kolonijoje surengia. Spalio 6 d. turėjo įvykti TMD. prakalbos, bet del influenzijos ligos visi susirinkimai tapo uždrausta. Daug žmonių miršta.

M. S.

ANSONIA, CONN.
Iš lietuvių veikimo.

Labai jau ilgas laikas kaip nesimato žinučių iš vietos lietuvių gyvenimo ir jų veikimo. Visas tautiškas veikimas yra beveik apmiręs ir mažai del savo tautos labo veikiama. Dą taipgi nesiranda nė ALTS. kuopos, kuri prie gerų norų galėtų puikiai gyvuoti, nes daug vietos jaunimo yra, kurie laukia iki atsiras proga, kada bus galima prigulėti į Sandaros kuopą. Jeigu tik musų gabesni veikėjai stengtusi ją sutverti, be abejonės ji turėtų plačią dirvą savo veikimui.

Lietuvių čia gyvena virš 1500. Jau vietos lietuviai buvusieji kle rikalų globoj pradėjo protauti ir jų pačių mintis juos verčia buti gerais tautiečiais, kur jau bus galima laisvai atsikvėpti ir iš klerikalų vergijos pasiliuosuoti. Bažnytinis biznis smunka.

Vietos lietuviai pereitą vasarą buvo parengę 14 pikninkų, o penkioliktą rengė visos draugijos, Raudonojo Kryžiaus naudai. Jame kalbėjo gerb. P. Bukšnaitis, Centralio Amerikos Lietuvių Komiteto vedėjas. Savo užduotį atliko gerai.

Šiaip buvo gana daug prakalbų ir kalbėjo įvairios rušies kalbėtojai.

Musų kolonijoje butinai sutverkime ALT. Sandaros kuopą, nes šioje musų tautinio atbudimo valandoje negalima pasilikti be taip prakilnios musų organizacijos kuopos. **Vietinis.**

BALTIMORE, MD.
Meluoja ir nerausta.

"Darbininko" No. 111 tulas p. "Jonas iš Lietuvos" rašo korespondenciją kurioj nusidžiaugia nauju vargonininku ir jo usrengtu koncertu. Tiek to, bet kad p. J. iš Lietuvos yra užsigavęs korespondencija tilpusia "Tėvynės" No. 39, kurioj buvo pasakyta kad katalikai bandė pakenkti Dr. J. Šliupo prakalbom, tai yra faktas, kurį p. J. iš L. negali užginčyti. Ir tas Baltimorės klerikalams buvo jau ne pirmas sykis. Jie visada, kada tik pajunta, kad tautininkai ką nors rengia, tai tuoj ir mųs klerikalai, prisidengę katalikyste, tuomi pat sykiu rengia ką-nors, kad tik publiką padalinus į dvi dali ir tautininkams užkenkus. Tas buvo pereitą žiemą kada tautininkai rengė prakalbas gg. inž. T. Naruševičiui ir kun. J. Žilinskui. Tuomet musų tie "gerieji katalikai", sužinoję kad tautininkai rengia, tai ir jie surengė tą pačią dieną prakalbas ir užkvietė kun. J. Žilinską už kalbėtoją. Už tai paskiau nuo kun. J. Žilinsko gavo gerą diplomą. Tą patį klerikalai padarė ir dabar, surengdami koncertą ant tos pat valandos, kada turėjo prasidėti gerb. Dr. Šliupo prakalbos. Kaslink aukų, tai aš štai ką turiu pasakyti: Kuomet aukos buvo pradėta rinkti tat klerikalai apleido svetainę sykiu su socialistais, o kad kuris ir pasiliko, tai visai nedavė, arba davė tik centais. O su tautininkais yra visai kitaip. Jie neturi tiek fanatiškumo ir nuėję į katalikų parengtas prakalbas, kada yra aukos renkamos, nebėga per duris, bet kloja dolerines. Pavartykite užrašus nors iš J. Bielskio ir kun. J. Žilinsko prakalbų tai pamatysite, kiek ten yra tautininkų vardų kurie aukavo po $1.00. Parodykite nors vieną klerikalų pasekėją, kuris butų aukavęs nors 50 c. tautininkų prakalbose. O kaslink to taip "gero kataliko", kuris buvo pašauktas į trečiųjų teismą, tai buk kantrus, palauk, o greitai spaudoje pamatysi iš trečiųjų teismo visus dokumentus, kurie parodys, kas per paukštis tas "geras katalikas".

Tautininkas.

LAWRENCE, MASS.
Siaučia influenzia.

Nuo paskutiniųjų dienų rugsėjo mėnesio musų miestas pasikeitė. Influenzos epidemija, kuri palietė ir musų vietą jau paguldė keletą šimtų vidutinio amžiaus žmonių į šaltą žemelę, o tarp tų ir keletą desėtkų lietuvių. Pažymėtina šiuos: **Petrą Kibildį, graborių, Julių Akstiną** (šis asmuo kankinosi su mirčia apie savaitę laiko labai sunkiai. Paliko moterį su pora mažų vaikelių. Jo moteris, tai pirmasis, progresyvis asmuo; skaito visus vidurinės sriovės laikraščius, priguli prie TMD. kuopos. Ir pati ir-gi serga) **V. Makarevičių, Ant. Migliną,** ir daugiau žmonių. Miesto valdžia įsteigė prie Tower Hill "base" ligoninę, bet jau ir ten ja unespėja tiesti tų ligonių. Visos gatvės apimtos ligomis. Truksta ir daktarų. Karstų jau ir negalima gauti. Teatrai, susirinkiami uždaryta; tikimasi, kad tas bus ir su bažnyčiomis, saliunais.

Apskritai ir pas sveikus žmones yra neramus upas. Žmonių dejavimai, verksmai, skundimasis, gerų žmonių skyrimasis su šiuo pasauliu, ir vis tokių buvusių sveikų, gražių. Žmogaus ir neligoto, sielą, jausmus kankina.

Kas-kas, bet miestas gatves, o žmonės, ypač ateiviai, namus, tai nešvariai užlaiko. Vertėtų pasirupinti, kad kaip nors švariaus užsilaikyti ir siųsti protestus miesto "oldermonams", kad valytų nuo gatvių purvus ir dulkes.

Dar Nesirgęs.

HARTFORD, CONN.
Račiuno paveikslai.

Vietinės lietuvių organizacijos: ALTS. 46 kp., SLA. 124 kp. ir TMD. 66 kp. bendrai rengia p. A. T. Račiunui vakarą ant 12 d. lapkričio š. m. Jis musų kolonijoje žada parodyti įdomių paveikslų. — **J. G—tis.**

WATERBURY, CONN.
Naujas choras.

Rugsėjo 29 d. atsibuvo naujai tveriamo choro, p. Bružausko užmanyto susirinkimas. Choro tikslas — veikti dailės srityje. Tapo perskaitytas įstatų projektas. Nors jis gana geras, bet jaunimo didžiuma juom nesinaudoja, bet šiaip visur pakrikime gyvena. Išėjus veiklesniam musų jaunimui į Dėdės Samo armiją likusiems reikia ant vietos darbuotis ir koloniją budinti. Tat subruskime jaunime ir rašykimės į naująjį "Lyros" chorą.

Ž. Kumas.

MILWAUKEE, WIS.
Iš SLA. kp. susirinkimo.

Spalio 6 d. įvyko vietinės S. LA. kp. susirinkimas, kuriame tapo nutarta surengt prakalbos South Milwaukee.

Musų 177 SLA. kuopa pusėtinai gyvuoja. Turi apie 30 narių, tai vis rimtesni ir pažangesni žmonės.

Šiame susirinkime į musų kuopą persikėlė vienas naujas narys, p. J. Dementis, mokinys Valparaiso universiteto.

Musų kuopai malonu daugiau prasilavinusių narių skaičiui didėjant, tik nesmagu, kad fanatizmas juose apsireiškia. Tu li daro užsipuolimus ant musų veikėjo Dr. Šliupo ir kritikuoja jo politinį veikimą, prakalbas, etc. Bet tuomi "kritikai" save labai žemai pastato, kadangi gerb. Dr. Šliupas yra daugiausia užsitarnavęs musų visuo menės veikėjas ir jo prakalbos daugiausia naudos Amerikos lietuviams atnešė.

Milwaukės Liaudininkas.

Iš Centr. Komiteto.

MEZLIAVA

Nukentėjusiai dėl karės Lietuvai per Am. Liet. Centralį Komitetą. Atskaita už rugsėjo mėnesį.

Mėnesinės Mokestįs, surinktos per Dr. Šliupo ir V. K. Račkausko prakalbas naujai sutvertuose Centralio Komiteto Skyriuose, kurie galutinų atskaitų da neatsiuntė (So. Boston, Worcester, Norwood, Lawrence, Chicago, Kenosha, So. Omaha, Sioux City), o taipgi tuose, kurių raportai jau gauti: Racine, Wis., Sumokėjo M. Kasparaitis, J. Bakutis, ir J. Pilipavičius — po $1., F. Banis už 2 mėnesiu $1. J. Mežinis už 6 mėn. $3., Z. Umbrozas už 2 mėn. $1.50, viso $8.-50 ir Grand Rapids, Mich. užsimokėjo L. Braškis, pp. Greičaitis po $1, D. Greičaitis, A. J. Bernotas po $50 c., viso $3, abelna suma $114.50.

Racine, Wis. Užsimokėjo už rugpjutį: M. Kasparaitis, J. Bakutis, J. Pilipavičius — po $1, A. Darkintis už 2 m. $1, J. Vaineikis už 4 mėn. $4, V. Karvelis 50 c. Viso $8.50.

Baltimore, Md. Mokestįs už rugpjutį: I. Naruševičius $10, P. Lazauskas $5, O. Dovidaiciutė, A. Simkevičienė, M. Bartuškienė, A. Šidlauskas — po $2, J. Kreivėnas $1, P. Dubinskas $6, T. Ivaškevičius $2, K. Dekėnas 50 c. Dr. V. Kudirkos d-ja $3.75, D. LK. Keistučio d-ja $7.55, D. LK. Vytauto d-ja $5, **Mokestįs už rugsėjį:** O. Remeikienė $1, A. Lankunas už 2 mėn. $1, V. Nagornoskis už metus $6, J. Galinaitis, M. Rutkus, M. Karalius, V. Grajauskas, V. Baltrajunas, P. Lekavičius, J. Radzevičius, J. Melunaitis, — po 50 c., J. Alyta $5, J. Dekėnas už 8 mėn. $4. **Aukos:** DLK. Mindaugio d-ja $3.55, SLA. 64 kuopa 77 c., S. Daukanto d-ja 76 c., AL. Atletų Kliubas $1.50, P. Venskaitis 50 c., Išlaidoms atimta $1.50. Viso $75.38.

Elizabeth, N. J. A. Balinskis, J. Budris, F. Lapinskas, A. Piliackas, A. Zaliskas, P. Baironis — po $1; B. Kopustaitis, J. Lisevičus, J. Savckas — po 50 c.; A. Svotelis $2, Išlaidoms atimta 11 c. Gauta $9.39.

New Haven, Conn. K. A. Makarevičius $3, M. M. Makarevičienė $2, J. Butkus $2, F. Cibulskas, S. Lonika, J. Maseliunas, J. Smigelskis, S. Cvirka, K. Zigmantienė — po $1, Aukų surinkta piknike rugsėjo 1 d. $32.25. Viso $45.25.

Ambridge, Pa. Mokestįs už rugpjutį ir rugsėjį: B. Gramba, A. Gramba, M. K. Varsevičius, P. Gudynas, M. Mickevičius, K. Gegužis, — po $2. Viso $12.00.

Grand Rapids, Mich. L. Braškis, L. Greičaitis — po $1; D. Greičaitis, A. J. Bernotas, K. Mečionis — po 50 c. Viso $3.50.

Plains, Pa. J. Derius $3, A. Notaitis $2, P. Maslauskas, J. Norveišas, J. Vnorausaks — po $1.50; A. Večerkauskas, J. Rimavičius, P. Brukas — po $1. Viso $12.50.

Cleveland, Ohio. K. S. Karpavičius $3, T. Neura, P. Šukys, J. Garmus, J. Šukys, A. Zdanavičius, A. Aksomaičiutė — po $1; J. M. Baltrukoniutė, B. Jokubynas, P. Kubilius, V. J. Jurgilas, J. Saveikis, J. Barkevičius, L. Valeika — po 50 c.; K. Valeika 10 c. Viso $12.60.

So. Omaha, Nebr. K. Laucius, J. Popikas, J. Šakinis, F. Zigmantas, B. Nevedomskienė, E. Zigmantienė, J. Radeckienė, V. Paukštienė — po $1; K. Junevičienė $2.50, A. Poškus $2,, O. Zalpienė $2, E. Maslauskienė $2. 50, A. Smailis $1.50, J. Silinskas 50 c. Viso $19.00.

Bruceton, Pa. Aukos, surinktos Petro Mironavičiaus: V. Adminas, P. Mironavičius — po $2, S. Everdauskas, J. Leverdauskas, J. Milašius, J. Laimutis, M. Brazinskis, B. Mikalavičius, K. Šamastis — po $1, S. Ambrazas, P. Tamošiunas — po 50 c. Vesbuckis 25 c. Viso $12.25

Ansonia, Conn. K. Tijonaitis $1; K. Novakauskis už 6 mėn. $3; P. Bieliauskas už 4 mėn. $2; P. Jankauskas, D. Stupuras, K. Stonius, A. Gudžiunas, S. Žiuraitis — po 50 c. Aukavo V. Veršilka $1. Viso $9.50.

New Britain, Conn. J. Skritulskas $2, J. Aržuolaitis, J. Maksimavičius, A. Aržuolaitis, M. Ižganaitis, A. Valinčius, M. Daunis, J. Poškus, K. Giedraitis, A. Mikalauskas, A. Vikrikas, J. Mikalauskas, M. Turskis, J. Ragauskaitė, V. Zimitravičius, F. Janušonis, — po $1.; P. Žalionis, P. Kupstas, J. Petkevičius, J. Driaučikas, P. Kovaliauskas, A. Rekus, A. Ališauskas, J. Zdančiukas, P. Pilipauskas, Z. Micgutis, P. Maskelis, V. Gilevičius, kevičius, B. Griškevičius, M. Grigutis, P. Maskelis, V. Gilevičius, J. Kavaliauskas, L. Romanauskas, K. Žagarinskas, M. Radžiuniutė, A. Češkevičius, M. Neimonas, J. Ausenk, A. Valis, A. Vtukynas, J. Žemaitis, B. Laurinavičius, A. Petrauskas, J. Šulcas, — po 50 c.; K. Danisevičius, A. Ausenka — po 35 c.; Liet. U. N. Kliubas, Šv. Juozapo d-ja, — po $3; Šv. Jurgio d-ja, Vytauto d-ja, SLA. 34 kp., Žirgvaikio d-ja — po $2; Lietuvos Sunų ir Dukterų d-ja, Šv. Onos Moterų D-ja $1. Viso $56.00.

Wilkes Barre, Pa. J. Vaišnis, J. Kundrota, A. Baltuška — po $1; A. Pajaujis, J. Laukus, V. J. Tabaras, J. G. Alanskas, J. Uzdila, G. Karbauskas, P. Maslaveckas, K. Kizelis, A. Babiunas, J. Mickevičia, K. Lučinskas, J. V. Šniuolis — po 50 c.; J. M. Vaišnis 75 c.; B. Bačėnas, J. Asijevičius po 25 c. Viso $10.25.

Pavienių narių mokestįs: V. K. Račkauskas už 11 mėn. $33, Dr. Jonas Šliupas už 2 m. $20, Justinas Kulis už 5 m. $10. J. Zakarauskas $1, P. Beinoras $3, Tamas Paukštis $10, Leonas Ma čiulskis $2, Liudvika Šliupienė $12, Justinas Žala $10, Antanas Veronika ir Zuzana Norvaišai $3, V. J. Sabaliauskas $1.50, Vincentas, Rozalija ir Juozapas Šimaičiai $1.10. Gauta iš Liet. Atstatymo B-vės $5. Viso $114. 60 c.

Viso sumokėta per rugsėjo mėnesį $515.22

Sunaikinta šioje karėje Lietuva šaukiasi pagalbos. Badaujantie ir visur išblaškyti jos sunųs ir dukterįs taipgi šaukiasi pagalbos. Ar girdite tuos šauksmus? Jei taip, tai gelbėkite! Siųskite jusų mokestis ir aukas Centraliui Komitetui tokiu adresu: **Lithuanian Central War Relief Committee, Inc. 320 Fifth Ave., New York, N. Y.**

Pild. Sekret. **P. Bukšnaitis.**

Iš Liet. N. Fondo.

LIETUVOS NEPRIGULMYBĖS **FONDO ATSKAITA.**
Už Rugpjutį, 1918 m.

DETROIT, MICH., Dr. J. Šliupo prakalbose 12 d. liepos, aukavo: Po 5 dol. — K. Šnuolis ir J. Laukionis; po 2 dol. — Dr. Jonikaitis ir J. Kirvelis; po 1 dol. — V. Butkus, V. Motuzienė, M. Burba, K. Donavaitis, A. Kodis, K. Margis, M. Aleksiunas, J. Balčiunas, J. Dundulis, P. Vaitkus, J. Valinskas, J. Zigmantas, V. Kerševičia, R. Muzikevičia ir D. Stančikas; po 50 c. — A. Stankevičiutė, M. Grigas, J. Dambrauskas, J. Vilis, A. Tamošauskas, V. Gudelis, J. Bartkus, L. Gasparaitis, J. Bilaitis, J. Vilaniškis, J. Kairis, V. naujokienė, J. Birštonas, J. Skiperis, J. Janonis, J. Andrušis, M. Gegužis, M. Valionis, M. Žigas, V. Jurgelevičius, J. Drazdauskas, J. Valionis, M. Naruševičius, A. Petruševičius, J. Pranckevičius, A. Garbauskas, J. Keruopis; po 25 c. — M. Šimkaitė, M. Prakevičius, M. Slavynas ir J. Overaitis, Smulkių aukų — $11.00. Už įžangą (atėmus $15.50 lėšų) — $31.-50. Viso prisiųsta per K. Šnuolį $86.00.

SIOUX CITY, IOWA: Dr. J. Šliupo prakalbose, 26 d. liepos, aukavo' 2 dol. J. Struolis; po 1 dol. — J. Biliunas, J. Balčiunas, J. Medišauskas, J. Smetona, J. Šaltanis, P. Misiunas, J. Simenas, J. Budreika, J. Morkunas, J. Miltienius, J. Bagočiunas, A. Petkevičius, A. Jokubaitis, A. Lunis, J. Urbonienė, J. Morkunas, P. Urbonas, V. Andriunas, J. Kumbrevičius, ir J. Šakėnas, po 50 c. — J. Stankevičius; J. Mozura, R. Barzda, T. Žemaitis, V. Budreika, K. Gogelis, A. Vižintas, M. Maselskienė, M. Rakeltis, P. Gražis, ir K. Mikėnas; smulkių — $5.55. Nuo įžangos, apmokėjus visas išlaidas, pasiliko — $2.30. Viso prisiųsta per p. J. M. Biliuną $35.35.

WATERBURY, CONN.: Dr. J. Šliupo prakalbose, surengtose 11-tos A. L. T. S. kuopos, aukavo 2 dol. — N. Radavičius; po 1 dol. — M. Staugas, J. Žemantauskas, A. Aleksandravičius, L. Vitkauskas, J. Rimkevičius ir D. Matas; po 50 c. — J. Kronkaičiutė, J. Kutelis, K. Blažaitis, J. Jankauskas, J. Ažumaris, J. Kavaliauskas, J. Bosas, L. Kojalis, J. Jonaitis, F. Masalskis, J. Ivanauskas, P. Budžiunas, P. Banevičius, V. Juočius, J. Laskevičius, M. Alyta, A. Visockis, M. Miknaitis, K. Račiunas, J. Aidukonis, K. Balčius; smulkių — 50 c.; kuopa paaukavo iš įžangos $29.00. Viso prisiųsta per J. S. Rimkevičių $50.00.

NEW PHILADELPHIA, PA. I-jo SLA. Apskričio raštininkas p. S. Bulota prisiuntė pelną nuo Apskričio pikniko, surengto 30 d. birželio $7.88.

CAMP MERRITT, N. J.: Kareivis B. Lenkauskas $2.00.

NAUGATUCK, CONN.: per p. J. Tunkuną prisiųsta: Naugatuck'o Draugijų pelnas nuo pikniko — $115.80; "Pr. Vaičaičio" Teatrališka Draugija paaukavo pelną nuo vakaro — $22. 50, viso labo prisiųsta $138.30.

SO. CHICAGO, ILL.: per p. L. Šimaitį prisiųsta 74-tos S. LA. kuopos narių mėnesinės mokestįs: už birželį — $4.30; už liepos m. — $3.10; už rugpjučio m. — $2.70, viso $10.10.

Pr. Paplauskis aukavo $15.00

CICERO, ILL.: Dr. J. Šliupo prakalbose 18 d. liepos aukavo: po 1 dol. — J. Marazas, P. Rudgalvis, A. Šliauteris, M. A. Goberis, K. Miklašius, A. Valentas, P. Gavelis, V. Lemantas ir J. Gabraitis; smulkių — $9.22. Viso prisiųsta per p. M. A. Goberį $18.22.

WASHINGTON, D. C.: čia gimęs lietuvis užsimokėjo už rugpjutį (moka kas mėnuo po tiek) $5.00.

PHILADELPHIA, PA.: Kaz. Sabulis, įsirašo į skyrių "1,000 po 10.00". $10.00.

Ignas Pukas įsirašo į skyrių "1,000 po $10.00". $10.00.

Pranas Pukas, prikalbinęs minėtuosius narius, pats prisirašo prie "1,000 po $10.00". $10.00

NEW HAVEN, CONN.: per J. Butkų prisiųsta aukos nuo sekančių ypatų: K. A. Makarevičius — 5 dol.; K. Buividas (iš Bridgeport, Conn.) — 2 dol.; J. Butkus, P. Cibulskas ir J. Maseliuans — po 1 dol. Viso $10.00.

PITTSBURG, PA.: Dr. J. Šliupo prakalbose aukavo sekančiai: 5 dol. — J. Kazlauskas, 2 dol. — P. Volungevičius; po 1 dol. — O. Kazlauskienė, A. Kazlauskiutė, J. Gilius, M. Navara, J. Dičius, B. Baidis, J. Viktoravičius, J. Valinčius, J. Virbickas, B. Grembla, K. Varašius, K. Čaras, V. Alinskas, A. Vainorius, J. Garlauskas, K. Žemeckas, S. Tarvidas, S. Raudonis, A. Mačiulienė, B. Tlilauskas, M. Vasiliauskas, J. Labunaitis, J. Pažarskis, ir S. Jasikonis; smulkių — $20.00; už įžangos ženklelius — $39.45. Viso prisiųsta per p. K. Varašių. $89.45.

SO. OMAHA, NEBR.: Dr. J. Šliupo prakalbose suaukauta — $50.95; TMD. kuopa per p. K. Junevičienę, pridavė $5.00. Dr. J. Šliupui, viso gauta per Dr. J. Šliupą $55.95.

KENOSHA, WIS.: Dr. J. Šliupo prakalbose aukavo sekančiai: po 1 dol. — A. Baubonis, S. Vaitelis, S. Jocius, S. Džiaugis, F. Vėprauskas, H. Labanauskas, S. Balčaitis, S. Luksmonas; po 50 c. — J. Vitkauskas, J. Tautvydas, F. Juščinskas, V. Varanavičius, F. Šlageris, A. Balčauskas, V. Jakutis, J. Šereikis, J. Rapauskis, J. Urbonas, A. Žilienė, L. Puikis; smulkių — $7.-41. Pasilikus iškaščiams 4 dol., viso per K. Brazevičių prisiųsta $17.41.

(Seka ant 7-to puslp.).

Paskutinis Rusijos Monarchas.

Parašė K. Norkus-Narkevičius.

(Tąsa).

Čia privedu Leono Tolstojaus aprašymą, kaip Rusijos caras Nikalojus antrasai su savo policijos ir kitokių "ochrannikų" pagelba plakė kaimiečius. Vienoje vietoje L. N. Tolstojus rašė:

"Rugsėjo 9 d. man teko važiuoti gelžkeliu į apielinkę pereitais metais sunkiai badavusių ir dar labjau badaujančių šiais metais valstiečių Tulos ir Riazanės gubernijose. Vienoje stotyje pamačiau specialį traukinį, ku riame važiavo gubernatorius su kariuomene, šautuvais, kariniais patronais ir rykštėmis kan kinimui ir užmušimui tų pačių badauančių vasltiečių.

Nežiurint to, kad jau 30 metų tam atgal Rusijoje įstatymais buvo panaikinta rykštės ir kitokis žmonių kankinimas, bet paskutiniu laiku plakimas kaimiečių vis dažniau apsireikšdavo.

Aš girdėjau apie tai, kaip žemojo Naugorodo gubernatorius Baranovas gyrėsi žmonių kankinimu. Net skaičiau laikraščiuose apie baisų kaimiečių kankinimą Černigovo, Tambovo, Saratovo, Astrachanės ir Orlo gubernijose, bet nė vieną kartą lygi šiam man neteko matyti žmonių plakimo proceso.

Ir štai aš savo akimis pamačiau rusus žmones su šautuvais ir rykštėmis, važiuojančius kankint ir užmušinėt savo badaujančius brolius.

Štai jų važiavimo tikslas: Vienoje vietoje kaimiečiai su turtingu dvarininku išaugino mišką, t. y. bendrai saugojo laike miško augimo. Todėl kaimiečiai tą mišką skaitė savu, ar bent bendru; dvarininkas gi prisisavino sau tą mišką ir pradėjo jį kirsti. Kaimiečiai padavė skundą, bet teisėjas neteisingai išnešė nuosprendį dvarininko naudai. Visos kitos įstaigos, jų skaičiuje ir senatas, nors galėjo matyt, kad dalykas išrištas neteisingai, betgi patvirtino melagingą teisėjo nuosprendį ir miškas tapo atiduotas dvarininkui. Dvarininkas pradėjo kirsti mišką, bet valstiečiai, negalėdami tikėti tam, kad tokia aiški suktybė prieš juos butų papildyta augštesniaja valdžia, nepasidavė nuosprendžiui ir pravijo atsiųstus kirsti mišką darbininkus, užreikšdami, kad miškas priklauso jiems ir jie daeis iki caro, bet neduos kirst mišką.

Apie visą dalyką tapo pranešta į Peterburgą, iš kur po to buvo duotas gubernatoriui įsakymas išpildyti melagingą teismo nuosprendį. Gubernatorius pareikalavo kariuomenės. Ir čia vėl kareiviai, apginkluoti šautuvais su štikais, kariniais patronais, apart to viename vagone vežėsi specialiai tam kartui priruoštų daugybę rykščių, važiavo pildyti tą bėgėdingą teismo nuosprendį...

Kad duoti supratimą, kaip yra pildomi toki darbai, aprašysiu vieną tokį darbą, įvykusi Orle ir paskui užgirtą augščiausios valdžios.

Štai kas įvyko Orle: Lygiai taip kaip ir Tulos gubernijoje dvarininkas užsimanė atimti valstiečių nuosavybę, ir lygiai taip valstiečiai tam pasipriešino. Dalykas buvo tame, kad dvarininkas užsimanė ties savo malunu užprudyti vandenį, taip, kad jis užsemdavo valstiečių lankas. Valstiečiai tam pasipriešino. Dvarininkas pasiskundė žemietijos načalninkui. Načalninkas neteisingai (kas paskui tapo ir teisme pripažinta) išrišo dalyką dvarininko naudai ir leido jam užplukdyti valstiečių lankas. Dvarininkas pasiuntė darbininkus dar labjau užtvenkti vandenį. Valstiečiai pasipiktino tuom neteisingu načalninko ir dvarininko pasielgimu ir jie pasiuntė savo moteris, kad jos kljudytų dvarininko tarnams daryt tvenkinį. Moterįs nuėję išvartė dvarininko vežimus ir pravijo atsiųstus darbininkus. Dvarininkas apskundė moteris už papildymą sauvalybės. Žemietijos našalninkas taip išnešė nuosprendį, kad iš kiekvieno namo po vieną moterį pasodyti į kalėjimą ("šaltąją"). Nuosprendis buvo nepatogus išpildyti, kadangi kiekviename name buvo po kelias moteris; nebuvo galima žinoti kurią moterį areštuoti ir del to policija nepildė nuosprendžio. Dvarininkas pasiskundė gubernatoriui kad policija nepildo načalninko prisakymo. Ir gubernatorius, neištyręs kame dalykas, griežtai prisakė ispravnin kui išpildyti žemietijos načalnin ko nuosprendį. Pasiduodamas augštesnei valdžiai ispravininkas atvažiavo į kaimą ir su žinoma Rusijos valdžios nepagarba prie žmonių, prisakė policistam griebt iš kiekvieno namo po vieną moterį. Bet kadangi kiekviename name buvo daugiau negu viena moteris, tat nebuvo galima žinoti kurią sodyt į kalėjimą, prasidėjo barniai ir pasipriešinimas. Nežiurint kaimiečių aiškinimų ir pasipriešinimų ispravninkas užkamandavo policistus stvert iš kiekvieno namo po vieną moterį, katrą greičiau nugriebs, ir vesti į "šaltąją". Valstiečiai pradėjo gynti savo pačias ir motinas, nedavė jų ir kovoje sumušė policistus ir ispravninką. Surasta naujas baisus prasižengimas: pasipriešinimas valdžiai; ir apie naują valstiečių "prasižengimą" pranešė į miestą. Ir štai gubernatorius atplėška su batalijonu kareivių, su šautuvais ir rykštėmis. Jie važiuoja specialiame traukinyje su mokytu daktaru, kuris turės sekti plakimo gigijieniškumą. Atvažiavo...

Ties valščiaus raštine stovėjo kariuomenė, burys garadavikų su raudonais šniurais, ant kurių kabojo revolveriai, ir surinkti tarnybas nešantieji asmens iš kaimiečių tarpo, ir kaltinamieji.

Aplinkui stovėjo burys kaimiečių apie iš tukstančio ar daugiau žmonių. Prie raštinės privažiavo gubernatorius, išlipo iš vežimėlio, pasakė prisiruošimo prakalbą ir pareikalavo prasikal tusiųjų ir suolelio. Tas reikalavimas išpradžių buvo nesuprastas. Bet garadavikas, kurį gubernatorius visuomet vežiojo su savimi ir kurio pareigos buvo organizuoti varguolių kankinimą, jau nekartą įvykusį gubernijoje, paaiškino, kad suolelio reikia del plakimo. Atnešė suolelį, atnešė su savim atvežtas rykštes ir pašaukė budelius. Budeliai jau išanksto buvo parupinti iš to paties kaimo arkliavagių, kadangi kariškieji atsisakė plakti.

Kuomet jau viskas buvo gatava, načalninkas prisakė išeiti pirmam iš tos dvylikos žmonių, kuriuos nurodė dvarininkas, kaipo kalčiausius. Pirmas iš jų tarpo buvo šeimynos tėvas, gerbiamas draugijoje, keturesdešimts metų amžiaus žmogus, vyriškai gynusis kaimiečių teisas ir delto jį labai gerbė gyventojai. Jį privedė prie suolelio, nurengė jį ir prisakė jam gulties.

Kaimietis bandė maldauti pasigailėjimo, bet pamatęs, kad tas nieko negelbės, persižegnojo ir atsigulė. Mokytas daktaras stovėjo ten pat, prisiruošęs suteikti medicinos pagelbą. Budeliai pasispjaudė delnus, užsimojo rykštėmis ir pradėjo mušti. Pasirodė, betgi, kad suolelis buvo perdaug siauras ir sunku buvo ant jo išlaikyti raitantysi plakamą žmogų. Tuomet gubernatorius prisakė atnešti kitą suolelį ir lentą. Žmonės, pridėdami pirštus prie smilkinių ir sakydami: "slušaju, vaše prevoschoditelstvo" (klausau, jusų malonybė), skubiai ir be pasipriešinimo išpildė prisakymą; tuom gi laiku, pusiau apnuogintas, išblyškęs kankianmas žmogus, sukando dantis ir sumerkdamas ašarotas akis žiurėjo į žemę ir visas drebėdamas laukė. Kuomet tapo pristatytas kitas suolelis, jį vėl paguldė ir arkliavagiai vėl pradėjo jį mušti. Vis labyn ir labyn dengėsi rumbėmis ir ištryškusiais kraujais pečiai, užpakalis, šlaunys ir net šonai kankinamo, ir po kiekšonai kankinamo, ir po kiekvieno užkirtimo pasigirsdavo sunkaus dejavimo balsas, kurio negalėjo atlaikyti rykštėmis kapojamas žmogus. Aplinkui gir dėjosi vaitojimai ir šauksmai pačių, motinų, kudikių, kankinamo giminių ir visų, kure buvo išrinkti nuplakimui.

Nelaimingas, apsvaigintas valdymo galybe gubernatorius, kuriam rodėsi, kad jis negalėjo kitaip pasielgti, užlenkdamas pirštus skaitė kirčius ir be parstojimo rugė paperosus, kurių uždegimui kiekvieną kartą keli mylintieji pasitarnavimą žmonės skubino paduoti užžiebtą degtuką. Kuomet buvo duota virš 50 kirčių, kaimietis nustojo rėkęs ir judėjęs, ir daktaras, išauklėtas kazionoje įstaigoje, kad savo žinija tarnautų savo valsty bei ir tėvynei, priėjo prie kankinamo, pačiupinėjo pulsą, paklausė širdies plakimą ir apreiškė valdžios oficialui, kad baudžiamasai nustojo sąvokos ir kad remianties mokslu daugiau bausti yra pavojinga baudžiamo gyvybei. Bet nelaimingas gubernatorius, jau visiškai apsvaigintas kruvina regykla, liepė dą bausti. Kankinimas tęsėsi iki 70 kirčių, t. y. iki to skaičiaus, iki kurio gubernatoriui del ko tai norėjosi daskaityti. Kuomet budeliai kirto 70-tą kartą gubernatorius sušuko: "Gana! Sekantį". Ir sukapotą, ištinusiais pečiais ir netekusį sąvokos žmogų pakėlė ir nunešė į šalį ir atvedė kitą.

Minios dejavimas ir vaitojimas pasididino. Bet cariškos valdžios atstovas tęsė kankinimą.

Taip - pat mušė 2rą, 3čią 4-tą, 5-tą, 6tą, 7tą, 8tą, 9tą, 10-tą, 11-tą, 12-tą, — kiekvieną po 70 rykščių. Visi jie prašė pasigailėjimo, verkė, dejavo. Vaitojimas ir aimanavimas moterų burio vis didinosi ir didinosi, ir vis rustesni ir rustesni darės vei dai vyrų. Bet aplinkui stovėjo kariuomenė ir kankinimas nepasibaigė iki to laiko, kol visas kankinimo darbas buvo taip išpildytas, kaip jis neva butinu rodėsi užsispyrimui nelaimingo, pusgirčio, apsvaigusio žmogaus, vadinamo gubernatorium".

Dabar matome, kad paskutinis Rusijos monarchas liejo nekaltų žmonių ašaras ir kraują, netik Kražiuose, netik visoj Lietuvoj, bet ir visoj Rusijos imperijoje.

(Tąsa nuo 6-to puslp.).

KEARNY ir HARRISON, N. J.: 13-to L. N. Fondo Skyriaus nariai užsimokėjo Rugp. mėn. sekančiai: po 1 dol. — K. Bilinskas, Z. Selvestravičius, F. Keršulis, A. Mačiulis,; po 50 c. — J. V. Baltrukonis, A. Norvaiša, K. Mačiulis, J. Budrevičius; po 25 c. — J. Kubilius, P. P. Baltrukonis (už liepos ir rugp.) K. Tunkevičius, T. Mikionis, J. Jankauskas (už rugp. ir rugs.), K. Mockus, A. Barsauskas, S. Jocius, K. Arlauskas, A. Mikionis, J. Mikionis, J. Puikis, J. Tamuliunas (už liep. ir rugp.), J. Orina, J. Vizgirda, F. Benešiunas, J. Žilinskas (už rugp. ir rugs.), P. Ragauskas (už liep. ir rugp.), J. Pakštas ir S. Lulis, Viso prisiųsta per p. J. V. Baltrukonį $12.00.

KEARNY ir HARRISON, N. J. Dr. Šliupo prakalbose surinkta $8.00.

CHICAGO, ILL.: per A. S. Kuiziną 122 SLA. kuopa aukavo $2.05.

COAL CENTRE, PA.: J. D. Malinauskas prisirašė prie '1,000 po 10.00" ir užsimokėjo per A. B. Strimaitį. $10.00.

DETROIT, MICH., J. Laukionis užsimoka už 1918 m. į skyrių "1,000 po 10.00". $10.00.

NEW YORK, N. Y.: Dr. J. Šliupo priėmimo vakarienėje, 29 d. gegužės, svečiai suaukavo $103.00.

Ten pat, vakarienėje V. K. Račkausko padovanotos auksinės plunksnos licitacija atnešė $63.00.

WATERBURY, CONN.: Lietuv. Dramos Draugijos "Varpo" surengtoje gegužinėje, 1 d. rugsėjo, per A. Olseiką suaukauta $12.00.

BROOKLYN, N. Y.: SLA. 76 -tos kuopos išvažiavime surinkta ir prisiųsta per p. J. V. Budrevičių $13.25.

ANSONIA, CONN.: 66 SLA. kuopos prakalbos, kur kalbėjo V. K. Račkauskas, — kalbėtojas nepriėmė siulomo jam atlyginimo, bet patarė pasiųsti į LNF. Priimta $5.00.

SO. CHICAGO, ILL.: 74-tos kuopos mėnesinė mokestis $2.40.

SEATLE, WASH.: per J. Martinkaitį, DLK. Gedimino Draugystė prisiuntė mėnesinę mokestį $8.00.

HAVERHILL, MASS.: Pas Joną Večkį vaišėse svečiai suaukavo' 2 dol. — Dr. K. Mikolaitis; po 1 dol. — S. Zavackas, M. matonis, P. Gardulis, J. Večkys, O. Ramanauskienė, P. Čiras, J. Žukauskas, V. Jurgaitis, ir J. Sekevičius, Aukas prisiuntė p. J. Sekevičius, viso $11.00.

Rugp. mėn įplaukė	830.36
Ikišiol buvo įplaukų	12,000.74
Viso įplaukė į Fondą	$12,831.10
Nuo pradžios veikiom iki 1 d. Rugsėjo išmokėta	8,449.24
1 d. Rugs. Fonde yra pinigų	$4,381.86

ŠLAKELIAI!

Prieš vartojant. Po varojant.

Šlakai ir plėtmai ant veido, spuogai, dedervinės ir visi odos nevalumai — išnyks visiškai su patvirtinimu kad niekuomet negrįžš, po vartojimo kelius kartus šitą mostį gražumo "Venus". Kaina su persiuntimu ir nurodymu kaip vartoti $2.00. Siųskit pinigus ir užsakymus antrašu:

"Stefania",
569 West 191 st.,
Dept. 17,
New York, N. Y. (41)

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS
Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Labai Puikus RESTORANAS!
Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.
J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

W. S. S.
Laike šio liepos mėnesio jums reikia nusipirkti Karės Saugumo žymes (War Savings Stamps) už $4.18 kiekvieną. Sausio 1 d., 1923 metais Suv. Valst. valdžia grąžins už juos po $5.00 už kiekvieną.
Jeigu jums bus reikalingi pinigai, tai nereikės laukti penkių metų. Kiekvienas krasos ofisas išmokės pinigais už "žymes" bėgyje 10 dienų.
Tos "žymės" neša ketvirtą(4%) nuošimtį išmokamų kas meto bertainis, jeigu jos bus laikomos iki sausio 1 d., 1923 m. Jeigu jos bus išmokamos pirm šio paskirto laiko, tai bus mokama tik trečias (3%) nuošimtis.
Taupumo žymės (Thrift Stamp) vertės 25 centų, turi tą pačią vertę, kaip pinigai perkant Karės Saugumo žymes.
Žymes galima gauti pirkti krasos ofisuose, bankuose, "Sandaros" administracijoje, krautuvėse ir kitose vietose, kame yra iškabinta raidės:
W. S. S.

Tel. Richmond 2957-M.
Dr. David W. Rosen
Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.
321 Hanover st.,
Boston, Mass.

Dr. George P. Ross

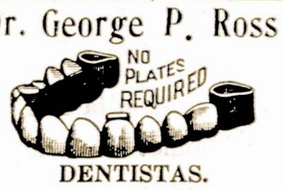

DENTISTAS.
Traukia dantis be skausmo.
Lengvais išmokėjimais.
455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.

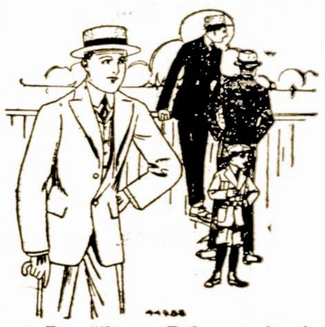

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.
So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samoksaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA
JUOZO KAZIUKONIO.
Užlaikau geriausius barberius, pridaboju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.
Turiu švarią pirmos klesos pirtį ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau

perskaityti šitą apskelbimą kuris yra iš geriausių kostumeriškų kriaučių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išaugimo. Darbą gvarantuoju. Darau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, prieinamoms kainoms. Taipgi mokinu kriaučius dirbti. Kurie norite išmokti tikro petrinu iškirpimo galite atsišaukti per laišką arba ypatiškai. Platesnių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:
Petras Valiulis,
42½ Haverhill st.,
Lawrence, Mass.

Telephone So. Boston 605
LIETUVIŠKAS
Advokatas
WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška
APTIEKA
Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per express.
K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Vietos žinios.

Bostone epidemija mažėja.

Niekuomet Bostono gatvėse nesimatė tiek daug žmonių nešiojančių juodus gėdulius, kaip kad dabar. Sveikatos departamentas dirba kiek galėdamas ir jau apsireiškia sumažėjimas mirtinumo nuo pneumonijos ir influenzos.

Laike vieno mėnesio, nuo rugsėjo 14 d. iki spalio 14 d., pagal oficialio sveikatos departmento paskelbimo, Bostone nuo šios epidemijos išmirė 3595 žmonės. Taip:

Rugs. 14	Infl. 9	Pneum. 12
Rugs. 15	Infl. 15	Pneum. 9
Rugs. 16	Infl. 23	Pneum. 5
Rugs. 17	Infl. 28	Pneum. 13
Rugs. 18	Infl. 30	Pneum. 13
Rugs. 19	Infl. 32	Pneum. 10
Rugs. 20	Infl. 44	Pneum. 10
Rugs. 21	Infl. 57	Pneum. 23
Rugs. 22	Infl. 44	Pneum. 19
Rugs. 23	Infl. 74	Pneum. 13
Rugs. 24	Infl. 81	Pneum. 199
Rugs. 25	Inf. 81	Pneum. 24
Rugs. 26	Infl. 123	Pneum. 33
Rugs. 27	Infl. 107	Pnem. 37
Rugs. 28	Infl. 128	Pnem. 24
Rugs. 29	Infl. 119	Pneum. 30
Rugs. 30	Infl. 142	Pneum. 29
Spal. 1	Infl. 152	Pneum. 50
Spal. 2	Infl. 135	Pneum. 40
Spal. 3	Infl. 166	Pneum. 25
Spal. 4	Infl. 154	Pneum. 29
Spal. 5	Infl. 117	Pneum. 32
Spal. 6	Infl. 153	Pneum. 37
Spal. 7	Infl. 146	Pneum. 24
Spal. 8	Infl. 123	Pneum. 27
Spal. 9	Infl. 124	Pneum. 20
Spal. 10	Infl. 96	Pneum. 28
Spal. 11	Infl. 103	Pneum. 18
Spal. 12	Infl. 94	Pneum. 27
Spal. 13	Infl. 72	Pneum. 13
Spal. 14	Infl. 94	Pneum. 25
Viso	2866	727

Susirinkimas ALTS. 7 kp. įvyks pėtnyčioje, spaulio 18 d. 7:30 v. v. Lietuvių svetainėje. Visi kuopos nariai ir prijaučiantieji Sandaros įdėjoms kviečiami atsilankyti, nes turėsime daug svarbių reikalų aptarti. Turėsime išrinkti delegatus į busentį Sandaros seimą.

V. J. Račkauskas, sekr.

Lankėsi Sandaros redakcijoje p-lė Genovaitė Sapkauskaitė, 1917 metais atvažiavusi iš Vilniaus. Ji gyvenono New Yorke, dabar Bostone ir laukianti progos grįžti Lietuvon.

Serga p. M. Coran, laikantis Real Estate ofisą prie Sandaros ofiso. Didysai ligos pavojus jau praėjo. Tikimasi kad greit pagis.

Pašalpinių draugijų padėjimas Naujoje Anglijoje del influenzos tapo labai kritiškas. Šios ligos labai apsunkino daugelį silpnesnių lietuvių pašalpinių draugijų. Tas labjausia apsireiškė Bostone. Pav. šv. Jono draugijos padėjimas tapo labai sunkus, kadangi daug jos narių mirė. Likusiems nariams išpuola mokėt į draugijos iždą apie po $4.00. Dauguma narių nenori mokėt ir rašosi prie tvirčiausios apdraudos ir pašalpos organizacijos **Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.**

Iš pašalpinių draugijų Bostone geriausia laikosi S. L. Šv. Kazimiero draugija. Jos pirmininku yra gerb. St. Mockus. Ji turi apie 380 narių ir šį metą dą nė vienas narays nemirė.

Blogos valios žmonės leidžia pletkus, kad ir "Kazimierinei blogai", bet tas neteisybė, nes musų draugijoje tik 6 nariai serga naujaja liga. Jais yra: Ant. Pečiulis, Juoz. Putauskas, V. Taruška, Kaz. Grilevičius, Kaz. Žukauskas ir keli serga nuo susižeidimo.

Kazimierinis.

Povylas Apšiega, žinomas dainininkas ir artistas spalio 14 d. išvažiavo į New Philadelphia, Pa. laidoti savo brolį numirusi nuo influenzos.

Jonas Andrijauskas spalio 11 d. išvažiavo į Tamaqua, Pa. Jį telegrafu iššaukė jo sesuo, kad labai susirgo tėvas. Spalio 13 d. p. J. Andrijauskas pranešė, kad jo tėvas jau numirė, dėdė marinamas ir sesuo serga.

Ponas J. Andrijauskas yra Amerikoje gimęs ir prasilavinęs jaunikaitis, taip-gi Sandaros bendradarbis. 1916 m. jis buvo apsigyvenęs Bostone ir buvo iššauktas namo prie mirstančios motinos, o dabar numirė ir tėvas.

Laiškas į Redakciją. — Gerbiamoji "Sandaros" Redakcija! Mane labai interesuoja Lietuvos ateities klausimas ir aš atydžiai seku, ką musų spauda sako apie tai. Man labai nesmagu pasidarė kad tulas Bostono laikraštis ("Darbininkas") vie name savo editoriale štai kaip **tyčiojasi** iš Lietuvos žmonių laisvės:

"Eina gandai, buk popiežius skiriąs du lenku į vyskupus lietuviams. Tuomi dalyku labiausia susirupino tie, kuriems tas rodos visai neturėtų rupėti. Musų laisvamaniams tas labai parupo. Nors jie klerikaluoja kunigus už kišimąsi politikon, o patys mat kyštelėjo savo nosį į dvasiškijos reikalus. Bet tiek to.

Jei tie kandidatai butų kokie lenkomonai, lietuvių priešai (kaip Michalkevičius) per lenkomanų intrigas brukami lietuviams, tai žinoma, lietuvių dvasiškija ir abelnai katalikai turėtų turėti reikalą su apaštališkuoju sostu. Tik žinoma ne protestais, kaip berniškai grubijoniškas Šliupas agituoja, bet prideramu budu.

Įsivaizdinkime, kad popiežius skirtų lietuvį dvasiškį lenkams vyskupauti. Ką lenkai darytų? Kiekvienas žinome, jog lenkai nesibijo jo lietuvių kunigaikštį Jagailą kviesti jiems karaliauti. Abelnai lenkai visokiais budais vilioja lietuvius savo tarpan. Mes-gi purtomės nuo jų. Ką mes tuomi parodome? U-gi savo silpnumą".

Šiame klausime "Darb." redaktorius tikras kosmopolitas! Tik jis turėtų atminti, kad Jagailą su lenkais supainiojo politiški siekiniai ir lenkaitė Jadvyga.

Stebėties reikia, kuomet žmonės nusiduoda nematą tos blėdies, kurią lietuviams atnešė "susigiminiavimas" su lenkais.

"Laisvamaniai" nesikištų į tuos reikalus, jeigu jie neliestų Lietuvos žmonių, bet dabar daktarui Šliupui ir kitiems kovotojams už Lietuvos žmonių laisvę kiekvienas Lietuvos pilietis turi atiduoti didžiausią pagarbą.

Klerikalai neturėtų nusiduot nežiną, kad jau praėjo gadynė keleklupščiavimo ir pantaplių bučiavimo.

Tas laikraštis nesenai rašė, kad but gerai paėmus į klerikališką abazą Lietuvos protestonus, o dabar drįsta užgyrt pagarsėjusių Lietuvos engėjų apsigyvenimą Lietuvoje ir palaikymą dvasiškos monopolijos ant Lietuvos žmonių protų ir kišenių.

Leisti "apaštališko sosto" narius lenkus ant Lietuvos žmonių dvasiškai karaliauti, but lygu įleidimui vilkų į burį avelių.

Tai tiek aš, kaipo Lietuvos pilietis, turiu ant to pasakyti gerbiamos "Sandaros" skiltyse.

Su tikra pagarba,

K. S. Dambauka.

Gabijos choro ir "Pilenie-čių" repeticijos del influenzos pertrauktos. Kuomet prasidės, bus paskelbta.

Suvažinėjo vaiką. — Ignas Kibilda važiuodamas automobiliuje Broadway gatve spalio 10 d. vakare suvažinėjo 4 metų amžiaus vaiką Charles Munn. Nelaimė įvyko ties "K" gatve.

Prakalbas su pamargini-mais rengia LTKB. nedėlioje, spalio 20 d. 7:30 v. v. 428 W. Broadway. Kalbės kun. Šleinis ir kun. Geniotis. Įžanga uždyką. Kviečia visus **Rengėjai.**

Bostoniečiams žinomas farmerys Kazakevičius numirė nuo influenzos spal. 14.

Naują krautuvę ir dirb-tuvę visokių rubų atidarė p. p. Žiurinskas ir F. Tiknis po No. 454 W. Broadway, So. Bostone.

(Tąsa nuo 3-čio puslp.).

joj apkaltinant suktybėse ir pelno gaudyme. Išsami investigacija nė mažiausio pamato tiems kaltinimams nerado. Draugija daug rekalingo patarnavimo suteikia ir tą daro patriotiškai. Visi jos darbai yra militarės vyriausybės akyvaizdoje ir jeigu butų kokių nors suktybių, kaip pro-germanai primeta, armijos oficieriai but tuojaus pataisai raportavę.

Geriausi Lietuviški Rekordai

Columbia Columbia Records Note the Notes

Žemiau paminėti rekordai lėšuoja 85 centus vienas. Išsirink kuris jums patinka ir prisiųsk pinigus, aš jums nusiųsiu į namus. Rekordai abiejų pusių, t. y. po dvi dainas kožnas.

ĮDAINAVO MIKAS PETRAUSKAS, TENORAS.

E 3348 — Suktinis. Valia, Valužė (iš Operos "Šienapiutė".)
E 3795 — Bernužėli Nesvoliok. Eisiu mamai pasakysiu.
E 3349 — Prirodino Seni Žmonės, Kur Tas Šaltinėlis.
E 3350 — Naujoji Gadynė. Dainius.
E 3623 — Ilgu, Ilgu Man ant svieto. Mano Skarbas. Valcas.
E 3797 — Jau kad Aš Augau. Šią Nedėlėlę.
E 3840 — Ant Kalno Karklai siubavo. Šią Naktelę per Naktelę.
E 3841 — Atėjo Žiemelė. Vai, kad aš išjojau.
E 2356 — Lietuva, Tėvynė musų. Tykiai Nemunėlis teka.
E 2357 — Birutė. Kur banguoja Nemunėlis.
E 2358 — Darbininkų Marselietė. Sukelkime kovą.
E 2392 — Sveiki broliai dainininkai. Ko liudit sveteliai.
E 2393 — Saulelė raudona. Jojau dieną.
E 2394 — Už šilingėlį. Šių nakcialy. (Ddzukiška daina).

ĮDAINAVO MARĖ IR JONAS ČIŽAUSKAI.

E 3190 — Trįs berneliai. Vakarinė daina.
E 3244 — Skambančios stygos. Tu mano motinėle.
E 3191 — Ant marių krantelio. Saulutė tekėjo.
E 3245 — Gimtinė šalis. Sunku gyventi.
E 3192 — Giedu dainelę. Gegužinės daina.
E 3291 — Plaukia sau laivelis. Lopšinė.

ĮDAINAVO A. KVEDERAS, BARITONAS.

E 2223 — Pamylėjau vakar (Liaud. daina). Draugė. Polka-mazurka.
E 2224 — Mano laivas, daina. Į sveikatą, maršas. Orkestra.

ĮDAINAVO MARĖ KARUŽIUTĖ, SOPRANAS.

E 3625 — Miškas Užia. Sudiev Lietuva.
E 3842 — Sveika Maria. Ave Maria.
E 1247 — O kur buvai dieduk mano. Įdain. Bradunienė ir Vaškevičius. Ungarų įšokis. Orkestra.

ARMONIKA SOLO IR DUETTAI.

E 2651 — Vilniaus maršas. Audra, Mazurka.
E 2652 — Raseinų polka. Kazokas, valcas.
E 3315 — Stumbriškių polka. Jurgiuko kazokas.
E 3316 — Polka nuo Rudos. Mažrusiška polka.
E 2580 — Šalies grožybė, Valcas. Žuvininkų valcas.
E 2581 — Gražioji polka. Pavasario rytas, polka.
E 2582 — Kalnų aukštumose, valcas. Kariškas maršas.
E 2706 — Žemaičių polka. Gudri, mazurka.
E 2397 — Klumpakojis. Kokietka, polka.
E 3798 — Kur vėjai pučia. Esu garbingas vyras.
E 2705 — Visur linksma. Šok į ratą.

C. P. YURGELUN

377 BROADWAY. SO. BOSTON, MASS.

"TĖVYNE" IR MOTERŲ IR VAIKŲ MĖNESINIS PRIEDAS

—VISIEMS METAMS KAINUOJA TIKTAI $1.00—

Užrašykite ją savo draugams ir pažįstamiems ir patarkite kožnam lietuviui skaityti.

Užsakymus ir piningus reikia siųsti sekančiu adresu:

A. B. STRIMAITIS,

307 West 30th Street, New York City.

DAINOS.

Naujai išėjo mišriem balsam, chorui arba kvartetui, Miko Petrausko dainos —IV Sąsiuvinys; telpa 10 dainų. Kaina sąsiuvinio 25 c. Už 5 dol. duodasi 25 knygutės.

I ir III Sąsiuvinių visai nėra, — išparduota. **"Aras"** kvartetas — 40 c. kopija. 20 kopijų už 3 dol. "Girių Karalius" spaudoje. Viena kopija už 2 dol. Kas prisiunčia dabar 2 dol., tas gauna prie to ir "Kankles".

V Sąsiuvinys dainų jau atspauzdintas, — tai duettai, tinka bile balsam. Viso telpa 34 dainos. Kaina 50 c. Už 5 dol. duodama 12 knygučių.

Rašyk:

MIKAS PETRAUSKAS

769 Broadway, So. Boston, Mass.

W. S. S.

WAR SAVINGS STAMPS
Issued by the
UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės galą pagreitins.

Visi pirkite tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagelbėsite.

Stampas kas mėnesis pakįla vienu centu brangiau.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už $4.12 c. tai 1923 m. gausite $5.00.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už $82.40, tai 1923 m. gausite $100.00.

Pirkite visi stampas tuojau.

Parduoda visuose bankuose ir pačtose (post office). Nueikite į pačtą ar banką ir klauskite pirkti

War Savings Stamps

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

60 DIENŲ IŠBANDYMUI DYKAI.

Pirsiųsk 20 c. dabar.

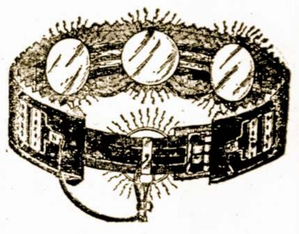

Meskite netikusias gyduoles! Jeigu turite dusulį, reumatizmą, neuralgiją, paralyžių, nervišKumą, sluogos, bronchito, silpnumą pečių, silpnumą, užkietėjimą ir daugybė kitų ligų, arba skausmą bile kur. Prisiuskit 20 c. del vyriško diržo arba 30 c. del moteriško diržo, idant pagelbėti užmokėti prisiuntimo kaštus. Į keletą valandų mano stebuklingas diržas rasis jusų pačte. Užmokėkite rankpinigių $3.98. Užsidėkite tuojau ir nešiokite kožną dieną pagal nurodymus per du mėnesius, tada bėgyje 60 dienų jeigu nebusite užganėdinti, sugražinkite diržą atgal, o aš sugražinsiu jusų $3.98. Nereikia laukti, pilnas užganėdinimas. Adresuokite:

A. P. OWENS, Dept. 52-E
152 W. 14 Street, New York.

Pranešam Rudeninį Atpiginimą
Naujų Madų Sijonų ir Sutų Krautuvės

381 W. Broadway, -:- -:- So. Boston, Mass.

Turim pilną eilę moterių ir merginų siutų, žiuponų, sijonų, suknių ir furs labai prieinamom kainom. Sukalbam Lietuviškai, Rusiškai ir Lenkiškai. Ypatingai priimami Lietuviai. Pataisom dykai. Užeikit pabandyti.

The Up-To-Date Cloak and Suit Co.

381 Broadway, So. Boston, Mass.

Atdara kas vakaras iki 9 val. Subatomis iki 12 valandai.